

ATELIER DIDACTIC

Publicație periodică a Casei Corpului Didactic a Municipiului București

EDIȚIE NOUĂ
ON-LINE

ISSN 2501-1901
ISSN-L 1583-6584

NR. 6/ octombrie 2017

Din 1999

Ca în fiecare an școlar, Ziua Porților Deschise reprezintă pentru noi, cei din CCD București, un eveniment extrem de important, în care venim către dumneavoastră, colegii noștri, cu activități și proiecte noi, care ne dorim să stârnească dezbateri, să vă pună pe gânduri și să vă dea idei.

Anul acesta, la ZPD, pe parcursul zilei de 18 octombrie 2017, s-au desfășurat următoarele activități:

1. **Cum să creștem sănătoși**—Proiect realizat de Agenția Națională Antidrog
2. **Bune practici în școlile europene identificate în mobilitățile organizate de CCD București**
3. **Învățământul dual**—realitate și perspective
4. **Coachingul**— de la predare la învățare

DIN SUMAR:

Domenii prioritare în educație și formare pentru 2015 - 2019 — pag. 3

Evaluatori de competențe pentru elevi și profesori — Pag. 6

Practici europene în învățământ și nu numai —pag. 8

Workshop CCD București în Croația—pag. 9

Complementaritatea formal-nonformal, în școala de azi —pag. 10

Pe meleaguri macedonene—pag. 13

Consfătuirea bibliotecarilor și profesorilor documentariști din București — pag. 14

Considerații teoretice asupra transpunerii didactice — pag. 16

Sportul în viața copilului—pag. 19

Am trecut și eu pe aici, prin clasa pregătit(oare), și... —pag. 20

Jocurile didactice în dezvoltarea personalității moral – civice a școlarului mic —pag. 21

Educația STEM și slujbele viitorului — pag. 23

Experimentul de laborator real și virtual folosit în predarea-învățarea Chimiei—pag. 25

Inovarea tehnologică în servicii — pag. 27

Cercetător în devenire—pag. 29

Lectura ca abilitate de viață și factor emblematic — pag. 31

Henri Bergson și altruismul în orizont dual—pag. 32

Proiect CCD-PROEDUS în cadrul parteneriatului CIVITAS — pag. 35

Domenii prioritare în educație și formare pentru 2015-2019. Strategia formării profesionale prin Casa Corpului Didactic a Municipiului București

Comisia Europeană este organul executiv al UE, independent din punct de vedere politic. Este responsabilă cu elaborarea de propuneri de noi acte legislative și cu punerea în aplicare a deciziilor Parlamentului European și ale Consiliului UE.

Comisia Europeană este împărțită în departamente cunoscute sub numele de Direcții Generale care pot fi asemănați ministerelor din statele membre. Fiecare dintre acestea acoperă domenii specifice.

Politicianul cipriot Androulla Vassiliou este în prezent Comisar pentru Educație, Cultură, Multilingvism și Tineret.

Comisia Europeană colaborează cu țările UE pentru dezvoltarea sistemelor de învățământ. Fiecare țară răspunde de organizarea și conținutul sistemelor sale de educație și formare, însă există avantaje în a colabora pe probleme de interes comun. Comisia Europeană sprijină eforturile depuse la nivel național prin două mijloace principale:

Comisia colaborează îndeaproape cu factorii de decizie de la nivel național pentru a-i ajuta să dezvolte politicile și sistemele de învățământ. În acest sens, colectează și furnizează informații și analize și încurajează schimbul de bune practici în materie de politică prin grupurile de lucru ET2020. Pentru perioada 2016-2018, Grupul de lucru privind școlile are un mandat amplu, acela de a se concentra pe guvernarea sistemelor de învățământ pentru a promova obținerea unei calități mai ridicate prin stimularea inovării și a incluziunii.

Domenii prioritare

Miniștrii educației din țările UE au identificat următoarele domenii prioritare:

- **Toți elevii trebuie să obțină competențele de care au nevoie, inclusiv la citire și matematică. În acest scop vor fi modernizate programele școlare, materialele didactice și sistemele de evaluare a elevilor.**
- **Fiecare elev trebuie să beneficieze de un învățământ de înaltă calitate, inclusiv copiii migranți.**
- **Educația preșcolară trebuie să fie accesibilă unui număr mai mare de copii, trebuie acordat un sprijin mai consistent elevilor cu nevoi speciale pentru o mai bună integrare a acestora în școlile cu regim normal și trebuie redusă rata abandonului școlar.**
- **Cadrele didactice, directorii de școli și formatorii de cadre didactice trebuie să beneficieze de un sprijin sporit prin proceduri eficiente de selecție și recrutare și prin programe de formare profesională.**

Comisia Europeană realizează, de asemenea, studii periodice de evaluare a situației din Europa în scopul monitorizării progreselor înregistrate.

În 2012, Comisia a prezentat inițiativa „Regândirea educației”, cu scopul de a încuraja țările UE să se asigure că tinerii dobândesc competențele cerute pe piața muncii. Pachetul include documente de analiză privind sprijinul acordat profesilor didactice și evaluarea competențelor-cheie în educația și formarea inițială (o recenzie a datelor din literatura de specialitate).

În decembrie 2016, Comisia a prezentat o Comunicare privind îmbunătățirea și modernizarea educației, care include un set de acțiuni menite să sprijine țările UE în furnizarea unor servicii de înaltă calitate de educație și îngrijire a copiilor preșcolari și în dezvoltarea unor sisteme școlare de înaltă calitate, inovatoare și favorabile incluziunii.

Comunicarea privind dezvoltarea școlilor și calitatea excelentă a predării pentru un început bun în viață din 30 mai 2017 prezintă mai multe informații și măsuri de îmbunătățire a calității și a incluziunii în școli, de sprijinire a directorilor unităților de învățământ și a cadrelor didactice de excepție și de îmbunătățire a guvernării în școli.

Viziunea privind educația și formarea profesională din ROMÂNIA

Strategia națională pentru educație și formare profesională propune dezvoltarea unui sistem accesibil, atractiv și competitiv, care să ofere servicii de educație și formare profesională de calitate pentru a răspunde relevant și rapid la cerințele oamenilor și economiei, prin gestionarea eficientă a resurselor disponibile. Pentru îndeplinirea recomandărilor specifice de țară și a obiectivelor de țară în domeniul educației și formării profesionale, se are în vedere dezvoltarea sistemului de educație și formare profesională în jurul a 4 dimensiuni cheie:

1. **Relevanță** – sunt avute în vedere elementele care asigură o mai bună adaptare a competențelor la cerințele pieței muncii actuale și viitoare.

2. **Acces și participare** – sunt avute în vedere elementele care asigură facilitarea accesului la educație și formare profesională, cu accent special pentru grupurile vulnerabile și creșterea participării la programe de educație și formare profesională urmare a unui proces de orientare și consiliere adecvat nevoilor individuale.

3. **Calitate** – sunt avute în vedere elementele care asigură dezvoltarea unei culturi a calității în guvernarea sistemului de educație și formare profesională la nivelul tuturor funcțiilor: definirea calificărilor și curriculumului, organizarea procesului de învățare, evaluarea și certificarea competențelor, formarea cadrelor didactice.

4. **Inovare și cooperare** – sunt avute în vedere elementele care capitalizează potențialul de inovare și creativitate și stimularea cooperării, cu accent pe aspectele care vizează mobilitatea în cadrul procesului de formare și mobilitatea forței de muncă.

Sistemul național de educație și formare profesională trebuie să își adapteze și să își actualizeze permanent oferta de educație și formare profesională, pentru a răspunde eficient nevoilor societății și să fie orientat pe creativitate și inovare, pe dezvoltarea de competențe care să permită, pe de o parte, exercitarea cetățeniei active și dezvoltarea personală și pe de altă parte, integrarea absolvenților pe piața muncii în continuă schimbare.

Dezvoltarea și reformarea sistemului de educație și formare profesională implică funcționarea eficientă și armonioasă a celor două subsisteme - formare inițială și continuă - care răspund în mod diferit și complementar nevoilor de educație și formare profesională a

persoanelor.

Pe de altă parte, dezvoltarea sistemului de educație și formare profesională nu se poate realiza fără implicarea activă a angajatorilor pornind de la etapa identificării nevoilor de formare, a promovării acestora în rândul elevilor, a participării la instruirea practică a elevilor, în evaluare și certificare.

Consolidarea parteneriatelor angajatorilor cu școlile din învățământul profesional și ethnic reprezintă o cerință esențială pentru creșterea calității și relevanței învățării la locul de muncă.

O altă provocare care stă în fața dezvoltărilor strategice derivă din aspectele legate de creșterea mobilității forței de muncă în spațiul Uniunii Europene, sistemul de educație și formare profesională pregătind capitalul uman pentru o piață globală a muncii.

Orientarea către o societate bazată pe cunoaștere presupune implicarea sistemului de educație și formare profesională în transpunerea în practică a conceptului de învățare pe tot parcursul vieții. Este esențial ca formarea profesională să promoveze, în rândul beneficiarilor direcți, o atitudine pozitivă pentru învățare, să asigure calitatea ofertei de educație și formare profesională și relevanța acesteia în raport cu abilitățile, cunoștințele și nevoile persoanei.

Strategia formării profesionale prin Casa Corpului Didactic a Municipiului București propune dezvoltarea unui sistem accesibil, atractiv și competitiv, care să ofere servicii de formare profesională de calitate pentru a răspunde relevant și rapid la cerințele beneficiarilor, prin gestionarea eficientă a resurselor disponibile.

În sensul celor precizate, conducerea **Casa Corpului Didactic a Municipiului București** are în vedere orientările majore ale politicilor în domeniul educației la nivel european, la nivel național și respectiv local, în domeniul formării continue a adulților și a personalului didactic din învățământul preuniversitar și aplică programele și proiectele naționale, urmărind să dezvolte:

- *cunoașterea, înțelegerea și promovarea dialogului multicultural/multilingvistic,*
- *promovarea principiilor cetățeniei democratice, ale civismului și ale deontologiei, în spirit european, integrarea socială și participarea cetățenească activă în societate;*
- *utilizarea largă a tehnologiilor informatice și a comunicării,*
- *implementarea unor măsuri echitabile vizând persoanele cu cerințe educaționale speciale și a tinerilor/ copiilor afectați de migrație,*
- *educarea în spiritul demnității, toleranței și respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, prevenirea și combaterea formelor de marginalizare și segregare,*
- *cultivarea sensibilității față de problematica umană, față de valorile moral-civice și a respectului pentru natură și mediul înconjurător natural, social și cultural. și folosirea rațională a resurselor.*

Prin diversitatea activităților propuse, Casa Corpului Didactic a Municipiului București este necesar să se constituie într-un real spațiu al integrării învățământului preuniversitar bucureștean în contextul european.

Casa Corpului Didactic a Municipiului București promovează, astfel, programe și activități de formare care să susțină învățarea și perfecționarea de-a lungul întregii vieții - cerință intrinsecă a societății bazate pe cunoaștere, suport al asigurării calității în educație, având la bază respectarea următoarelor principii europene ale profesiei de cadru didactic (Conform documentului elaborat de Comisia Europeană, sub titlul „Principiile Comune Europene pentru Formarea Competențelor și Calificarea Cadrelor Didactice”):

- *profesiune orientată către standardele de calitate în do-*

meniul formării inițiale prin instituțiile de învățământ superior;

- *profesiune plasată în contextul european al dezvoltării profesionale continue / învățării și formării pe parcursul întregii vieți - lifelong learning;*
- *profesiune care contribuie la acumularea de achiziții în domeniul competențelor în regim de învățare experiențială și prin practică - learning by doing și lifewide - învățare la nivel de viață;*
- *profesiune orientată către mobilitate atât la nivelul formării inițiale cât și la nivelul formării continue;*
- *profesiune bazată pe parteneriat atât în planul relațiilor interșcolare cât și transșcolare (industrie, agenți economici, furnizori de formare continuă).*

Proiectarea activităților Casei Corpului Didactic a Municipiului București are la bază diagnoza mediului intern și extern, precum și prioritățile de formare identificate pe baza analizei nevoilor de formare ale personalului din sistemul de învățământ preuniversitar bucureștean și care vor acoperi următoarele domenii de competență:

- *Capacitatea de a utiliza corect, creativ și inovativ informația, tehnologia și cunoștințele;*
- *Capacitatea de a relaționa și de a colabora cu persoanele din mediul educațional: elevi, profesori, alți parteneri educaționali;*
- *Capacitatea de a se integra și de a acționa cu în comunitatea educațională, la niveluri diferite de complexitate și de exprimare: local, regional, național, european.*

Surse:

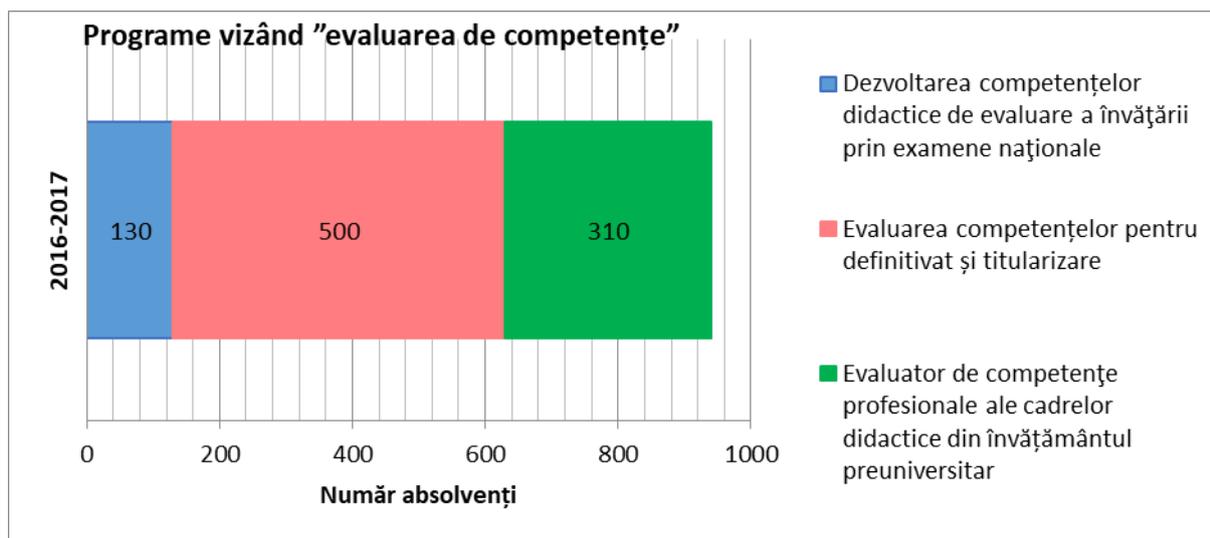
- https://www.ec.europa.eu/education/policy/school_ro
- <https://www.edu.ro>, *Strategia educației și formării profesionale din România pentru perioada 2016-2020 (Anexa)*
- Plan managerial Casa Corpului Didactic București, An școlar 2017 – 2018

Texte selectate de:
prof dr Olimpia Mateescu,
CCD București

Evaluatori de competențe pentru elevi și profesori

Interesul cadrelor didactice pentru formare continuă este demonstrat anual de numărul mare de absolvenți ai cursurilor organizate de Casa Corpului Didactic București.

O prioritate a ministerului educației, exprimată încă din anul 2015, a fost și este pregătirea de **evaluatori pentru examenele naționale ale elevilor** din clasele a VIII-a, pentru **bacalaureat**, dar și pentru **obținerea definitivării și a titularizării cadrelor didactice**. Astfel, pe această temă, au beneficiat de parcurgerea mai multor cursuri avizate sau acreditate de ministerul educației **peste 900 de profesori din școlile bucureștene**.

Cursul avizat *Dezvoltarea competențelor didactice de evaluare a învățării prin examene naționale, la disciplinele din programele de examene naționale* a fost absolvit cu succes de **130 de profesori** având ca specialitate limba și literatura română (2 grupe), matematică (2 grupe), istorie (1 grupă), biologie (1 grupă).

Competențe vizate de acest program sunt:

1. Aplicarea corespunzătoare a normelor metodologice privind organizarea și desfășurarea examenelor naționale din sistemul de învățământ preuniversitar
2. Analizarea conținuturilor programelor specifice de examen, a modalității de elaborare a subiectelor și a baremelor de evaluare pentru examenele naționale
3. Abordarea evaluării lucrărilor scrise cu țintă pe evaluarea obiectivă, conform baremului, și identificarea surselor generatoare de diferențe în acordarea punctajelor

Organizarea și desfășurarea concursului național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor declarate vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar, precum și a

examenului de definitivare în învățământ, sesiunile 2016 și 2017, au condus la solicitarea MENCS adresată inspectoratelor școlare de asigurare prin Casa Corpului Didactic București a unor programe de formare a profesorilor evaluatori.

Cursul avizat MEN, *Evaluatori de competențe pentru definitivare și titularizare* a înregistrat un număr de **500 de absolvenți**. În urma parcurgerii acestui curs, profesorii participanți și-au format/ dezvoltat competențe fundamentale pentru rolul de evaluator:

1. Aplicarea corespunzătoare a normelor metodologice privind organizarea și desfășurarea examenelor / concursurilor cadrelor didactice din sistemul de învățământ preuniversitar
2. Abordarea evaluării cadrelor didactice din perspectivă integrativă, vizând toate cele trei componente ale actului educațional: predare-învățare-evaluare

Unul dintre cele mai apreciate cursuri este cel intitulat **Evaluator de competențe profesionale ale cadrelor didactice din învățământul preuniversitar, curs acreditat** prin OMENCS 5990/2015, desfășurat în format **blended learning**, adresat personalului didactic de predare din învățământul preuniversitar cu gradul didactic I, gradul didactic II sau titlul științific de doctor. De la acreditare și până în prezent, au absolvit acest curs **310 profesori** de diferite specializări.

Realizat la solicitarea MENCS, în vederea constituirii, pe discipline, la nivelul fiecărui județ, a unui **corp de experți în evaluare pentru învățământul preuniversitar**, cursul vizează dezvoltarea competențelor de evaluare a cadrelor didactice pentru examenul de definire în învățământ și concursul național pentru ocuparea posturilor/ catedrelor vacante/ rezervate în unitățile de învățământ preuniversitar. Acest curs face parte din categoria **programelor de dezvoltare profesională** cf, art 244 al. 5 lit. a), b), c) din LEN nr.1 / 2011, fiind un program care urmărește **dezvoltarea competențelor pentru evoluția în cariera didactică**, domeniu inclus în criteriile de evaluare a portofoliului pentru înscriere concurs selecție **Corp Național Experți în Management Educațional**.

În cadrul acestui program, competențele de evaluare pot fi dobândite prin parcurgerea următoarelor **module tematice**:

- I. **Fundamente teoretice privind evaluarea cadrelor didactice în condiții de examen**
- II. **Elaborarea instrumentelor de evaluare**
- III. **Factori perturbatori în evaluare**
- IV. **Rolul evaluatorului în contextul evaluării cadrelor didactice**

Durata programului este de 120 de ore, dintre care 40 de ore față în față și 80 de ore online, pe platforma eLearning a CCD București. Cursul se finalizează cu obținerea unui număr de **30 de credite**.

Pentru **înscriere**, vă invităm să vizitați site-ul nostru, www.ccd-bucuresti.org/, să studiați **Oferta de programe de formare** și să completați online **Formularul de înscriere** al cursului pentru care optați.

prof. dr. Iliana DUMITRESCU
Coordonator programe formare
Casa Corpului Didactic București

Nume curs acreditat	Formularul de înscriere ONLINE la curs / grupul țintă	Coordonator
Abordarea creativă a curriculumului în învățământul preșcolar	formular online de înscriere / cadre didactice din învățământul preșcolar	Silvia Borțeanu silvia.borteanu@ccd-bucuresti.org
Abordarea integrată a curriculumului în învățământul primar	formular online de înscriere / cadre didactice din învățământul primar	Gabriela Bărbulescu gabriela.barbulescu@ccd-bucuresti.org
Aplicațiile Google în educație - Începători	formular online de înscriere / cadre didactice din învățământul preuniversitar	Ioana Cosma ioana.cosma@ccd-bucuresti.org
Dezvoltarea practicilor incluzive pentru copiii cu CES din clasele primare și de gimnaziu	formular online de înscriere / profesori pentru învățământ primar și secundar inferior, consilieri școlari, profesori de sprijin, mediatori școlari, profesori logopezi, alți specialiști care lucrează în domeniul educației copiilor cu CES din învățământul preuniversitar	Minodora Gavrilă minodora.gavrilă@ccd-bucuresti.org
Educație interculturală pentru o școală nouă	formular online de înscriere / cadre didactice din învățământul preuniversitar	Georgeta Bolojan georgeta.bolojan@ccd-bucuresti.org Olimpia Mateescu olimpia.mateescu@ccd-bucuresti.org

Practici europene în învățământ și nu numai

Am avut șansa și bucuria de a ne instrui și recrea participând la inspiratul workshop organizat de CCD București în colaborare cu PRVA RIJECKA HRVATSKA GIMNAZIJA, în perioada 18-23 aprilie 2017 având tema "Dezvoltarea practicilor incluzive în școlile europene".

Pe lângă utilele activități din cadrul workshop-ului ni s-au creat oportunități de a vizita și cunoaște locuri reprezentative și oameni deosebiți prin cultură și atitudine.

Am fost profund impresionați de modul în care au fost îmbinate momentele utile cu cele plăcute pe tot parcursul acțiunii prin experiența și expertiza organizatorilor ce au avut în vedere selectarea grupului participant, astfel încât să existe o emulație constructivă. Am fost plăcut impresionați de realizările poporului croat, de frumusețea peisajelor, de grija față de minunile naturii cu care au fost binecuvântați. Coasta adriatică ne-a uimit prin dantelăria sa, iar parcul natural de la Plitvice ne va rămâne veșnic în memorie prin armonia de culori, prin modul în care este conservat și popularizat.

Complexul **Plitvice** din **Croația** a fost declarat parc național încă din anul 1949, reprezentând cea mai veche rezervație naturală din sud-estul Europei, vizitată anual de aproape 1 milion de turiști iar din 1979 face parte din patrimoniul UNESCO.

În rezervația din **Plitvice** pare că natura s-a jucat cu propria condiție. Frumusețea extraordinară a peisajului este dată de cele 16 lacuri ce se revarsă în zeci de cascade spectaculoase (Marea Cascada -78 m și Cascada Galovac-25 m). Lacurile au drept numitor comun râul Plitvice și se împart în două părți, în funcție de poziția lor geografică. Astfel, au devenit cunoscute sub numele de "Lacurile de sus" și "Lacurile de jos". Dintre acestea, se distinge lacul Kozjak, care este cel mai întins- se întinde pe 82 ha și are 47 m adâncime- fiind în același timp și navigabil.

Accesul către cascade este facilitat de mici podețe din lemn, a căror arhitectură simplă se integrează peisajului aparent sălbatic.

De asemenea, flora și fauna din Plitvice sunt de o bogăție uimitoare - există peste 1.100 de specii de floră, mai toate protejate de lege. Pădurile dese de pin care flanchează sistemul carstic adăpostesc urși, lupi și diferite specii de

păsări. Cei pasionați de pescuit pot încerca numai pescuitul sportiv la păstrăvi, bruni sau californieni și crapii. Pentru copii va fi o plăcere să admire jocul de culori al salamandelor sau cele aproape 150 de specii de păsări. Structura geologică a zonei pe care se întinde Rezervația Naturală Plitvice este și ea fascinantă. Numai multitudinea culorilor rocilor te poate ține ocupat o zi întreagă. Cele mai întâlnite roci sunt calcarul și dolomita. Caracteristicile hidrogeologice specifice ale dolomitei au făcut posibilă crearea lacurilor, a canioanelor și a propriului sistem subteran de peșteri, cavități și abisuri. Până în prezent au fost identificate aproximativ 50 astfel de intrări, însă nu toate prezintă interes turistic, iar un număr și mai mic dintre acestea sunt accesibile.

Capitala Zagreb își conservă istoria și este dezvoltată cu multă grijă pentru a păstra armonia construcțiilor. Portul Rijeka, în pofida vicisitudinilor vremurilor trecute este pitoresc prin îmbinarea stilurilor arhitectonice, prin beatitudinea locuitorilor și strălucirea culorilor. Este cel mai mare port din țară, fiind puntea de legătură a Croației cu lumea largă, avântându-i în dezvoltarea economică și socială.

Deși au făcut parte dintr-o federație comunistă, croații sunt un popor determinat, dâr, ce fac parte din Uniunea Europeană, cu mari șanse de a dobândi în scurt timp alte facilități create de apartenența la UE. Croația, vom reveni!

**Prof. Ionescu Simona, Prof. Marin Corina
Colegiul Tehnic P. Tc. "Gh. Airinei"**

Workshop CCD București în Croatia

Marți, 18 aprilie 2017, am pornit la drum spre **Croatia** cu voie bună și așteptări pozitive de la acest nou workshop. Ne-am revăzut cu plăcere cu colegii pe care îi cunoșteam deja din alte workshop-uri, dar ne-am bucurat să-i cunoaștem și pe cei pe care nu-l mai întâlnerăm. Ce bucurie să ne vedem cu echipa de organizatori: Minodora, Mari, Luiza!!!

Așteptările cu care am pornit la drum ne-au fost pe deplin răsplătite: ne-am îmbogățit profesional, cultural, emoțional. Tematica workshop-ului **"Dezvoltarea practicilor incluzive în școlile europene"** ne-a trezit interesul și ne-am implicat cu tot sufletul și priceperea în activitățile propuse. Vizita la școala din **Rijeka** ne-a prilejuit un foarte interesant și util schimb de experiență cu colegii din Croatia. Am fost primiți cu căldură, ni s-a prezentat școala, dar și sistemul de învățământ croat în general, am schimbat idei și impresii, am făcut fotografii.

În afara sesiunilor de workshop, am avut prilejul să vizităm locuri pline de frumusețe și/ sau istorie: **Belgrad, Zagreb, Rijeka** și-au dezvăluit și pentru noi puțin din frumusețea și misterul lor. A fost minunat cu vaporeșul pe Marea Adriatică. A fost minunat în Parcul Natural Plitvice.

*Întreaga organizare a fost, din nou, de excepție!
Felicitări echipei CCD București!*

**Ileana-Emilia Șerban,
Colegiul Național "Spiru Haret"**

**Elena-Gabriela Vlad,
Școala Gimnazială Nr. 190**

Complementaritatea formal-nonformal, în școala de azi

Workshopul „**Complementaritatea formal-nonformal, în școala de azi**”, desfășurat în Macedonia, a avut ca scop cunoașterea sistemului de învățământ din această țară. Vizita a avut loc în liceul Orce Nikolov, din capitala țării, Skopje. Cu o vechime de 65 de ani, școala este una dintre cele mai bune din țară. După întâlnirea cu echipa managerială a școlii, am vizitat școala, însoțiți de profesori și elevi. Aici am fost primiți cu ospitalitatea caracteristică popoarelor din Balcani și am avut o experiență plăcută și fructuoasă.

Situată în peninsula Balcanică în Europa de Sud-Est, Macedonia încă se luptă pentru recunoașterea numelui și acceptarea în Uniunea Europeană. A fost acceptată sub denumirea provizorie de **Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei** (abreviat **FYROM**), ca urmare a unei persistente dispute cu Grecia^[2] pe tema numelui de Macedonia. Milioane de etnici greci se identifică și ca macedoneni^[2], fără a avea legătură cu poporul slav, care trăiește în Republica Macedonia. Grecia obiectează și față de utilizarea termenului de „macedonean” pentru cel mai mare grup etnic din țara vecină. Republica Macedonia este acuzată că își însușește simbolistică și imagini considerate istoricește părți ale culturii grecești, cum ar fi Soarele Verginei^[2], un simbol asociat cu vechiul regat al Macedoniei și cu Alexandru cel Mare.

Sistemul macedonean de educație este format din:

- educația preșcolară;
- școala primară: clasele I-IX;
- școala secundară: clasele X-XIII;
- învățământul superior.

Nivelurile superioare de învățământ pot fi obținute în una din cele cinci universități de stat: **Sfinții Chiril și Metodiu din Skopje**^[2], **Universitatea Sfântul Clement de Ohrid din Bitola**, **Universitatea Goce Delčev din Štip**^[2], **Universitatea de Stat din Tetovo**^[2] și **Universitatea de Știința și Tehnologia Informației „Sfântul Apostol Pavel” din Ohrid**.

Conferința „Complementaritatea formal-nonformal, în școala de azi” s-a desfășurat în interiorul hotelului Ibis, a fost organizată și susținută de **dna prof.metodist Gavrilă Minodora și dna Huiu Marilena, bibliotecar CCD București**.

În cadrul conferinței, au fost prezentate *cele trei tipuri de învățare: formală, nonformală și informală*. O metodă eficientă de învățare nonformală sunt excursiile, acestea fiind în același timp o metodă de socializare, de schimb de experiență și de lucru în echipă.

Metodele de învățare au fost expuse sub forma unei prezentări PowerPoint și au fost urmate de o sesiune de lucru în echipă, unde am aplicat cele învățate.

În concluzie, această activitate a fost interesantă și instructivă, îmbinând utilul și plăcutul.

Stan Elena

Liceul Teoretic „Ion Barbu”

EDUCAȚIA FORMALĂ, NONFORMALĂ ȘI INFORMALĂ

De la teorie la practică

Totalitatea activităților, experiențelor de învățare ale unui individ la un moment dat reprezintă învățarea peste tot (lifewide learning), ceea ce presupune că trebuie create punți între diferitele forme de învățare. "Lifewide learning" reprezintă o dimensiune importantă a învățării pe tot parcursul vieții (lifelong learning, ambele având ca scop dezvoltarea potențialului fiecărui individ, pentru a putea participa în mod activ și conștient la construirea unei vieți de calitate în plan personal, social și profesional.

Definițiile cele mai cunoscute ale celor trei forme de educație au fost formulate de Coombs, Prosser și Ahmed (1973):

- **Educație formală:** sistemul de educație, structurat ierarhic și gradat cronologic, pornind de la școala primară până la terminarea universității, incluzând, pe lângă studiile academice generale, diverse programe specializate de formare (cursuri, activități de formare organizate de instituții de învățământ).
- **Educație informală:** procesul real de învățare de-a lungul vieții, în cadrul căruia fiecare individ își formează atitudini, își interiorizează sau clarifică anumite valori, dobândește deprinderi și cunoștințe din experiența cotidiană, valorificând influențele și resursele educative din mediul în care trăiește – de la familie și vecini, de la locul de muncă sau de joacă, de la piață/ magazin, de la bibliotecă sau din mass-media.
- **Educație nonformală:** orice activitate educațională organizată în afara sistemului formal existent – fie că se desfășoară separat sau ca un element important al unei activități mai largi – care este menită să răspundă nevoilor educaționale ale unui anumit grup și care are urmări obiective de învățare clare.

Distincțiile sunt, după cum se poate observa, mai degrabă administrative, referindu-se în special la cadrul în care e presupus a se petrece fiecare tip de educație.

Educația formală este legată de școli sau de instituții care se ocupă de formare și se încheie cu acordarea de diplome și calificări recunoscute oficial.

Educația nonformală răspunde nevoilor de învățare ale unui grup și se poate realiza, în cadrul unor seminarii, sesiuni de formare, workshop-uri, prin parteneriat între facilitatori și participanți, în grupuri/ comunități sau în cadrul altor organizații (decât cele din sistemul de învățământ). Educația nonformală se poate realiza în paralel cu sistemele principale de educație, în diferite contexte: fie la locul de muncă și prin acțiuni ale organizațiilor societății civile (organizații de tineret, sindicate, partide politice), fie în timpul liber, oferită de organizații sau servicii complementare sistemelor convenționale (de exemplu, cursuri de artă, muzică, sport, pregătire suplimentară pentru concursuri).

De obicei, nu se încheie cu acordarea de certificate. Cel mai adesea, sintagma educație nonformală este folosită cu referire la educația continuă a adulților, deși aria sa de cuprindere nu se limitează la adulți.

Educația informală se realizează individual sau prin interacțiuni cu prietenii, cu membrii familiei sau cu colegii de serviciu, ca proces de învățare tacită, experiențială, neconștientă și neplanificată. Unii consideră că proiectele personale de cunoaștere autodidactă fac parte tot din educația informală. De exemplu, dorim să învățăm să lucrăm cu un nou program (Power Point), ca să facem diverse prezentări : ne documentăm pe internet, din cărți/ reviste de specialitate, de la prieteni sau de la cunoștințe care folosesc deja acest soft.

Alții percep educația informală ca pe un proces de învățare generat de un context favorabil: acela de a fi membru al unor organizații comunitare sau de tineret. În acest caz, există specialiști, educatori, care au rolul de a-i încuraja pe oameni să reflecteze asupra experiențelor proprii. Având o pregătire în domeniu, ei pot oferi un sprijin consistent tuturor celor care fac parte din organizația respectivă. Educația informală poate lua oricare dintre formele descrise mai sus. Putem reține că : este un proces care ajută oamenii să învețe; este impredictibilă (se poate întâmpla oricând și oriunde, fără să știm spre ce poate duce); se bazează pe reacțiile noastre la situații sau experiențe diverse; implică explorarea și lărgirea experiențelor; se realizează în principal prin conversație, ca mijloc de împărtășire și confruntare a ideilor; stimulează autoevaluarea și reflecția asupra propriului mod de a învăța.

Instituțiile de învățământ din sistemul formal joacă un rol important în dezvoltarea capacităților de la vârste fragede, oferind cunoștințe și influențând atitudinile și comportamentul. Este important să se asigure o bună cunoaștere în ceea ce privește dezvoltarea durabilă de către toți elevii, iar aceștia trebuie să fie conștienți de efectele deciziilor ce contravin unui proces de dezvoltare durabilă. O instituție de învățământ ar trebui să urmeze principiile dezvoltării durabile.

Este importantă sprijinirea activităților de educație informală și nonformală pentru dezvoltare durabilă, deoarece acestea sunt un complement esențial al educației formale. Educația nonformală are un rol special, deoarece este mai des centrată pe cel format, pune accent pe participare și promovează învățarea pe tot parcursul vieții.

În perioada 25- 28 mai 2017, am participat la Workshop-ul "Complementaritatea formal-

nonformal în școala de azi”, un instrument de educare non-formală foarte util, desfășurat într-o atmosferă relaxantă, condiții excelente și momente vesele petrecute în compania unor oameni minunați.

Pe lângă sesiunile de workshop, atmosfera a fost însoțită și de frumusețea locurilor. Am vizitat fortăreața Kale, Podul de Piatră, Casa Memorială a Maicii Tereza (născută în 1910 la Skopje), Piața Macedonia, Statuia lui Alexandru cel Mare, Moscheea Mustafa Pasha de sec. XV, Vechiul Bazar, Daut Pasha Amam – băile Daut Pasa construite în sec. XV, Policlinica modernă a orașului Skopje, construită în întregime de România și care poartă numele de "București".

"O experiență plăcută, cu activități antrenante și o abordare dinamică. Felicitări echipei Casei Corpului Didactic din București care a susținut și motivat participarea cadrelor didactice la acest workshop!"

**Prof. Stoian Lavinia
Școala Gimnazială Nr. 190**

Pe meleaguri macedonene

Participarea la workshopul organizat de CCD București cu tema „**Complementaritatea formal-nonformal-informal în școala de azi**” în **Macedonia** mi-a adus beneficii nenumărate pe plan profesional și personal. Am avut astfel ocazia să *cunosc o țară fascinantă prin frumusețea locurilor, ce abundă de cultură și istorie, cu peisaje și munți încântători, cu oameni primitivi și harnici.*

Un prim obiectiv al călătoriei noastre a fost **vizitarea liceului „Orce Nicolov”**, unul dintre cele mai cunoscute din capitala Macedoniei. Aici am fost primiți cu ospitalitate și deosebită căldură atât de conducerea liceului cât și de elevii săi. Reprezentanții școlii ne-au făcut o *prezentare PPT a învățământului macedonean, urmată de discuții despre proiecte și specificitatea învățământului din țările noastre.* Ulterior am vizitat *sălile de curs, baza sportivă și cabinetele acestui liceu cu predare bilingvă (macedoneană-engleză/franceză/germană/italiană)* însoțiți de psihologul școlii și câțiva elevi vorbitori de limbă engleză. Am povestit despre problemele întâmpinate, proiectele propuse, am făcut poze și ne-am luat la revedere cu speranța unor colaborări viitoare.

Turul pietonal al orașului **Skopje** ne-a prilejuit descoperirea unor mărturii importante despre istoria și cultura macedoneană.

Aflat pe malul superior al râului Vardar (ce oferă un farmec aparte orașului) capitala Macedoniei este un oraș modern în plină transformare și dezvoltare, ce capătă tot mai mult aspect de capitală europeană datorită proiectelor și investițiilor recente, atât interne cât și externe. Referitor la etimologia numelui (Skopje - „cu sulița”) am aflat una dintre legendele care au stat la baza nășirii acestuia. Se spune că...a fost odată un uriaș cumsecade și bun care îi ajuta pe oameni la treburile grele pe care nu reușeau să le facă. Un vrăjitor invidios pe acesta, l-a transformat în stană de piatră pentru că el nu se bucura de respectul și aprecierea locuitorilor. Supărat pe vrăjitor, un voinic viteaz al vremii a încercat să-l readucă la viață pe uriaș. Neștiind cum să procedeze a introdus o suliță în cele 7 orificii ale feței statuii (ochi, nas, gură și urechi). Și minunea s-a produs: uriașul a revenit la viață. Numărul 7 reprezintă cele 7 văi dintre

munții învecinați și cele 7 căi de acces/ drumuri pe care se putea ajunge în oraș din exterior.

Mergând pe **strada Cyril & Methodius** (cei doi frați întemeietorii ai creștinismului în țările slave și inițiatorii alfabetului chirilic) se află **Skopje City Museum**, muzeu găzduit de vechea gară a orașului. Impresionant este ceasul de pe zidul ruinat care a rămas nemișcat la ora 5.17 (ora locală) când la 26 iulie 1963 Skopje a fost zguduit de un cutremur devastator ce a distrus 80 % dintre clădiri.

Pe strada Macedonia am ajuns la Casa memorială construită în 2009 în cinstea Maicii Tereza, în locul unei foste biserici unde a fost botezată aceasta. O statuie de marmură albă ce o reprezintă pe vestita misionară, îi întâmpină pe vizitatori. La etajul clădirii am putut vedea publicații, reviste, fotografii din timpul vieții sale, obiecte care i-au aparținut.

În Piața Macedonia se înalță simbolul orașului, statuia lui Alexandru Cel Mare, de dimensiuni impresionante, realizat în Florența și dezvelit în anul 2011, la 20 de ani după câștigarea independenței. Statuia din bronz este așezată pe o coloană înaltă cu bazoreliefuri. La baza acesteia se află, într-o fântână, opt soldați și opt lei realizați tot din bronz. Tot în această piață se mai află statuile țarului Samoil, a împăratului Iustinian și a altor revoluționari macedoneni.

Podul de piatră – Kamen Most, simbol al orașului de pe vremea lui Iustinian (sec VI e.n), cu o lungime de peste 200 m și 13 arcuri face legătura între vechiul bazar și piața centrală. Skopje are propriul arc de triumf – Poarta Macedonia – dedicată celor 20 de ani de la cucerirea independenței (din 1991 când s-a destrămat fosta Iugoslavie). Monumentul din marmură este decorat cu statui, coloane și diferite scene din istoria țării.

Cetatea Skopje (refăcută după cutremurul din 1963), singurul monument medieval din oraș (datând din anii 600), tronează deasupra celorlalte clădiri. Vechiul bazar aflat pe malul nordic al râului Vardar este împrejmuit cu clădiri joase pentru a nu împiedica vizibilitatea acestei maiestuoase cetăți.

Nu am reușit să vizitez decât o mică parte din oraș dar am privit de la exterior și alte edificii precum: Muzeul luptei macedonene, Muzeul Holocaustului, Muzeul de Arheologie etc. Poduri, muzee și statui supradimensionate, moschei, minarete (amintind de ocupația otomană de aproximativ 500 de ani) și băi publice te încântă la tot pasul.

M-au emoționat deasemenea explicațiile ghidei despre istoria zbuciumată și controversată (dacă ținem cont și de părerea grecilor) a Macedoniei. Cu o moștenire culturală care are legătură cu Roma și Grecia, această țară multietnică (unde minoritatea albaneză depășește 20% din populație), a suferit sub diferite dominații de-a lungul vremii și a fost marcată de multiple ciocniri etnice.

O altă destinație a călătoriei noastre a fost orașul **Ohrid** inclus în Patrimoniul Mondial UNESCO din 1979. Supranumit „*Ierusalimul din Balcani*” orașul se află pe malul lacului Ohrid, al doilea ca adâncime din Europa și al patrulea ca vechime din lume (datând de aproximativ cinci milioane de ani). Apele acestui lac, printre cele mai clare și pure din lume adăpostesc un număr impresionant de vietăți marine.

În Ohrid - oraș cu caracteristici maritime dar și cu încărcătură istorică/religioasă - se află 365 de biserici (câte una pentru fiecare zi a anului), Muzeul Național (cu vestigii arheologice ce se pierd în epoca de piatră), Amfiteatrul Roman, fortăreața Samuel, biserica medievală a Sfintei Sofia, mănăstiri și lăcașuri de cult. Aici, ca într-un puzzle, se îmbină armonios turismul cultural, religios cu activitățile sportive, nautice și aventura cunoașterii.

Atmosfera relaxantă, diversitatea și ospitalitatea localnicilor, imaginile pitorești cu ambarcațiuni, statuia sfântului Clement, totul îți oferă o stare de bine.

Pe ambele părți ale străzilor din apropierea portului turiștii sunt întâmpinați de magazine cu suveniruri, bijuterii handmade executate din perle de Ohrid, obiecte personalizate, terase cu răcoritoare și înghețată.

Intreaga vizită în Macedonia a constituit o experiență de neuitat, prilej de amintiri cu multă încărcătură sufletească.

**Prof. înv. preșcolar Maria Enache,
Școala Gimnazială „Uruguay”**

CONFĂTUIREA PROFESORILOR DOCUMENTARIȘTI ȘI A BIBLIOTECARILOR ȘCOLARI DIN MUNICIPIUL BUCUREȘTI

În data de 12 octombrie 2017 a avut loc confătuirea profesorilor documentariști și a bibliotecarilor școlari din Municipiul București, care s-a desfășurat la Biblioteca Națională a României. La activitate a participat un număr de 140 de bibliotecari și profesori documentariști.

Invitați/speakeri:

- **Gabriel Vrînceanu** – director Casa Corpului Didactic București
- **Mirela Răducu** – director Biblioteca Națională a României
- **Adriana Borună** - Biblioteca Națională a României, președinte al Asociației Bibliotecarilor din România
- **Mihaela Daniela Cîrstea** – Inspector Școlar pentru limba și literatura română și literatura universală, Inspectoratul Școlar al Municipiului București
- **Carmen Pesantez** – Biblioteca Centrală Universitară Carol I
- **Florina Brat** - Biblioteca Centrală Universitară Carol I
- **Lavinia Diaconu** - Biblioteca Centrală Universitară Carol I

În cadrul activității, doamnele Laura Rudeanu și Marilena Huiu au prezentat raportul de activitate pentru anul școlar 2016—2017 al bibliotecilor și CDI-urilor din subordinea CCD București și au acordat diploma "Bibliotecarul anului 2017" unui număr de 12 bibliotecare din cele 6 sectoare ale Capitalei pentru activitatea metodică din anul trecut.

CCD București, coordonatorul metodologic al bibliotecilor școlare și a centrelor de documentare și informare, pregătește și anul acesta școlar un calendar bogat de perfecționare și așteptăm colegii să participe la următoarele activități:

1. Curs perfecționare: **Tehnici de muncă intelectuală și documentare în biblioteca școlară și CDI**
2. Simpozionul Municipal "Generația digitală în bibliotecă/ CDI"- Ediția a III-a
3. **Ziua Bibliotecarului din România** (23 Aprilie)
4. Activitatea de **cerc metodic**

La finalul prezentării, Laura Rudeanu a prezentat proiectul de activitate sub coordonarea CCD-București, menționând că tema acestui an școlar este **Marea Unire** și a invitat colegile de la bibliotecile școlare și CDI din teritoriu să își includă în planurile proprii de activitate această tematică.

Documentarist Laura Rudeanu
Bibliotecar Marilena Huiu
CCD București

Considerații teoretice asupra transpunerii didactice

În prezentul articol îmi propun să analizez, în mod sintetic, transpunerea didactică din perspectivă didactică și curriculară. Mă voi limita la câteva considerații de ordin teoretic asupra acestui concept, precizând unele dintre funcțiile pe care le are profesorul în cadrul acestui proces.

1. Transpunerea didactică

1.1 Precizări terminologice

Transpunerea didactică (aici TD) (denumită și *transpoziție, transformare sau trans codare* didactică) reprezintă procesul de transformare a cunoștințelor academice în cunoștințe școlare. În școală, pentru a asigura trecerea de la informația științifică, artistică, tehnică etc. la conținutul didactic este necesară o transpunere didactică, o traducere a elementelor cunoașterii în cunoștințe școlare, ceea ce presupune, printre altele, creativitate și intervenție activă din partea profesorului.

Cercetătorii care au abordat acest concept (Verret, 1975; Chevallard, 1985, 1991; Perrenoud, 1998, E. Păun, 2006, C. Cuscoș, 2003, etc.) s-au focalizat, pe de o parte, pe activitățile autorilor de programe și manuale școlare, iar pe de altă parte, pe activitățile profesorului care proiectează și desfășoară activitatea de transpunere a cunoștințelor academice în cunoștințe de asimilat de către elevi.

E. Păun apreciază că transpunerea didactică este un proces de construcție a cunoștințelor școlare. Cu toate acestea, TD nu trebuie confundată cu vulgarizarea științifică care încearcă să facă știința mai accesibilă, pe înțelesul publicului larg (Păun, 2006: 4), ci se supune rigorilor procesului de învățământ. În cadrul procesului de TD, profesorul se vede confruntat cu două tipuri de probleme în practica lui la clasă : managementul curriculum-ului și managementul clasei (aici, cu sensul de disciplină a elevilor în timpul orelor). Ne vom referi aici la primul aspect. Așadar, unul dintre aspectele importante atașate gestionării curriculum-ului este construirea cunoștințelor școlare care reprezintă un proces complex, influențat de mulți factori, care are drept punct de pornire ansamblul cunoștințelor academice, și drept punct final, ansamblul cunoștințelor dobândite de către elevi. În această optică, transpunerea didactică este „un proces complex, supus unor reguli și proceduri riguroase. Scopul său declarat rămâne elaborarea curriculum-ului de tip didactic, singurul în măsură să facă accesibilă știința fără ca înțelesul profund al acesteia să fie sacrificat” (Păun, 2006: 4) (trad. noastră).

1.2 Etapele transpunerii didactice

Este bine cunoscut faptul că nu toate domeniile cunoașterii figurează în curriculum-ul școlar. Cele care se regăsesc în curriculum-ul prescris, construit pentru uzul școlar, trebuie să treacă prin procesul de TD. De pildă, există diferențe vizibile între un text științific și un text didacticizat, adaptat particularităților activității de predare în școală.

Cunoștințele academice suferă așadar mai multe transformări înainte de a se converti în obiect de învățare. Aceste modificări, exterioare procesului de învățământ, reprezintă *tran-*

spunerea didactică externă (TDE). Celelalte transformări care se produc în cadrul procesului de predare-învățare, care devin operaționale prin prisma relației profesor-elev și se evidențiază prin diferite forme ale curriculum-ului (real, realizat, ascuns) constituie *transpunerea didactică internă* (TDI).

Ținând cont de precizările de mai sus, **transpunerea didactică externă** reprezintă „procesul de transformare, de interpretare și de reelaborare didactică a cunoștințelor academice aparținând diferitelor domenii ale cunoașterii. [...] Curriculum-ul *prescis* sau *formal* reprezintă rezultatul acestor (re)elaborări percepute ca ansamblu de practici de formare, compuse din cunoștințe, valori, competențe pe care elevii trebuie să le asimileze de-a lungul diferitelor cicluri și etape școlare” (Păun, 2006: 4) (trad. noastră). Se numește **externă** întrucât se realizează **în afara relației profesor-elev** și reprezintă munca autorilor de programe și manuale școlare.

Transpunerea didactică internă reprezintă „ansamblul transformărilor succesive și negociate suferite de curriculum-ul formal în cadrul procesului de predare și învățare pe tot parcursul relației profesor-elev. Este numită **internă**, deoarece are loc **în interiorul relației profesor-elev** și reprezintă obiectivarea diferențelor de raportare dintre acești actori ai învățării și curriculum-ul formal. [...] Atât profesorii cât și elevii implicați în acest proces de transpunere internă intervin și modifică, de multe ori într-un mod esențial, curriculum-ul *prescis*” (Păun, 2006: 8) (trad. noastră).

Sintetizând, putem aprecia - în acord cu Y. Chevallard (1975), M. Perrenoud (1998), C. Cuscoș (2014), E. Păun (2006) – că procesul de transpunere didactică poate fi schematizat ca în fig.1 :

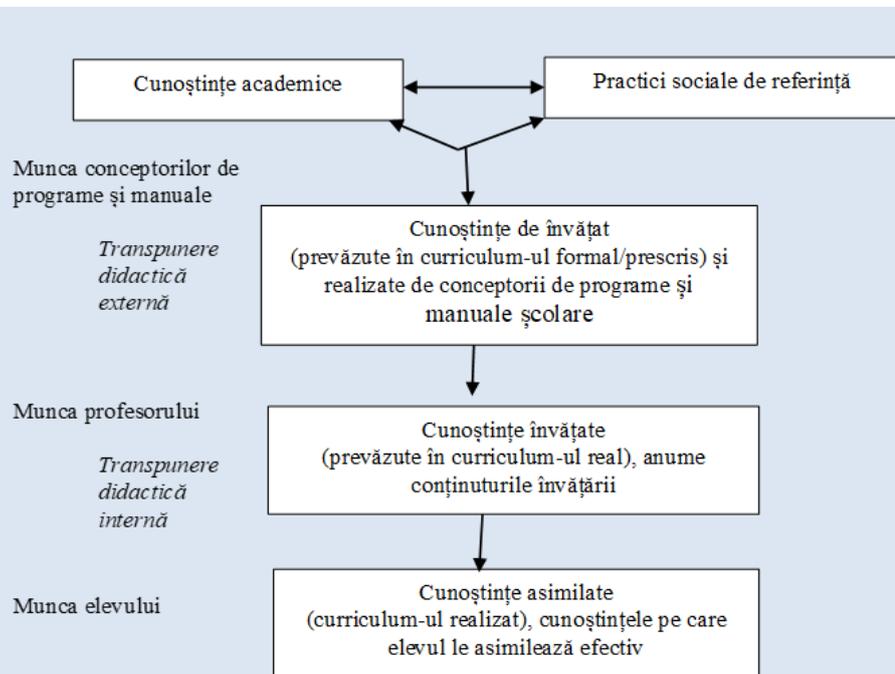

Fig. 1 - Etapele transunerii didactice

2. Funcțiile profesorului în procesul transunerii didactice

Din perspectiva TD, în școală, profesorul gestionează cel puțin două tipuri de cunoștințe :

a) cunoștințele de predat, care sunt descrise, precizate în documentele oficiale de tip normativ (programele școlare, ghidurile metodologice pe discipline etc.), documente care definesc conținuturile de predat, normele după care se efectuează predarea, metodele de lucru etc.

b) cunoștințele predate elevilor care reprezintă bagajul de cunoștințe pe care profesorul le construiește și pe care le va pune în practică la clasă efectiv, în timpul orelor de curs.

Pe lângă transformările curriculare și variabilele menționate anterior, apreciem că în cadrul procesului de TD internă, profesorului îi sunt atribuite mai multe **funcții**, dintre care enumerăm următoarele:

a) **selectarea, (re)structurarea, filtrarea și reinterpretarea conținuturilor academice**. Profesorul este cel care stabilește calitatea cunoștințelor de achiziționat și fixează direcția cunoștințelor ce urmează a fi dobândite. În acest context, TD poate fi considerată ca o pârghie între curriculum - instrument al „puterii” profesorului asupra cunoștințelor academice - și gradul de înțelegere și de asimilare a acestora de către elevi.

Pentru a permite trecerea de la un discurs codificat (ne referim aici la discursul formal și general al programei școlare și al manualelor) la un discurs mai flexibil, inteligibil, adaptat nivelului elevilor, **profesorul** are rolul de a **interpreta** și de a **decide** asupra cunoștințelor academice, de predat și de asimilat de către elevi (Karwera, 2012: 66). **Profesorul realizează astfel o muncă de conversie conceptuală** bazată pe propria înțelegere și viziune asupra cunoștințelor academice.

b) profesorul are rolul de **mediator între cunoștințele academice și cele dobândite de către elevi în școală**. Profesorul structurează, simplifică, adaptează, traduce cunoștințele academice în forme susceptibile de a facilita înțelegerea lor de către aceștia.

Din această perspectivă, transpunerea didactică devine un proces arbitrar și subiectiv care se manifestă printr-o transformare adaptativă a unui obiect al cunoașterii care urmează să fie predate într-un scop educa-

tiv

c) **profesorul reconstruiește conținuturile cunoașterii** intrate în câmpul predării prin diferite operații precum: (Modulul psihopedagogic, 2008: 25)

- analiza unei teme de studiat și specificarea competențelor și a performanțelor pe care trebuie să le demonstreze elevii;
- precizarea raportului dintre *informația de bază* (informația științifică) și *informația de relație* (informația care explică natura relațiilor dintre diferiți termeni-cheie); în acest proces de prelucrare didactică, efectul principal constă în modalitatea de organizare a conținuturilor (mono-, inter-, transdisciplinară; modular; compactizat; personalizat; pentru educația la distanță, pentru un învățământ informatizat etc.);
- precizarea performanțelor școlare și a standardelor de evaluare;
- proiectarea metodologiei didactice de predare și de evaluare ;
- armonizarea mediului predării cu mediul învățării;
- optimizarea proceselor de *feed-back* dinamic (ce indică tendința de apropiere sau de îndepărtare de obiectivele instructiv-educative propuse) și de *feed-back* static (ce indică nivelul de cunoaștere a progreselor elevilor, prin raportare la standardele performanțiale).

Concluzii

Analiza transpunerii didactice în cadrul școlii face parte dintr-un domeniu mai amplu care pune în discuție raportul dintre cunoștințele academice și cunoștințele deținute de profesori pe de o parte, cunoștințele de predat și cele dobândite în cadrul școlarizării de către elevi pe de altă parte. Deși această raportare poate fi uneori asimetrică, ea pune în evidență intervenția activă a diferiților actori asupra curriculum-ului școlar. În această optică, se poate vorbi despre un proces de construire a cunoștințelor întreprins de către profesori și elevi care dezvoltă o relație de colaborare pe tot parcursul transformării curriculum-ului prescripționat în cel realizat.

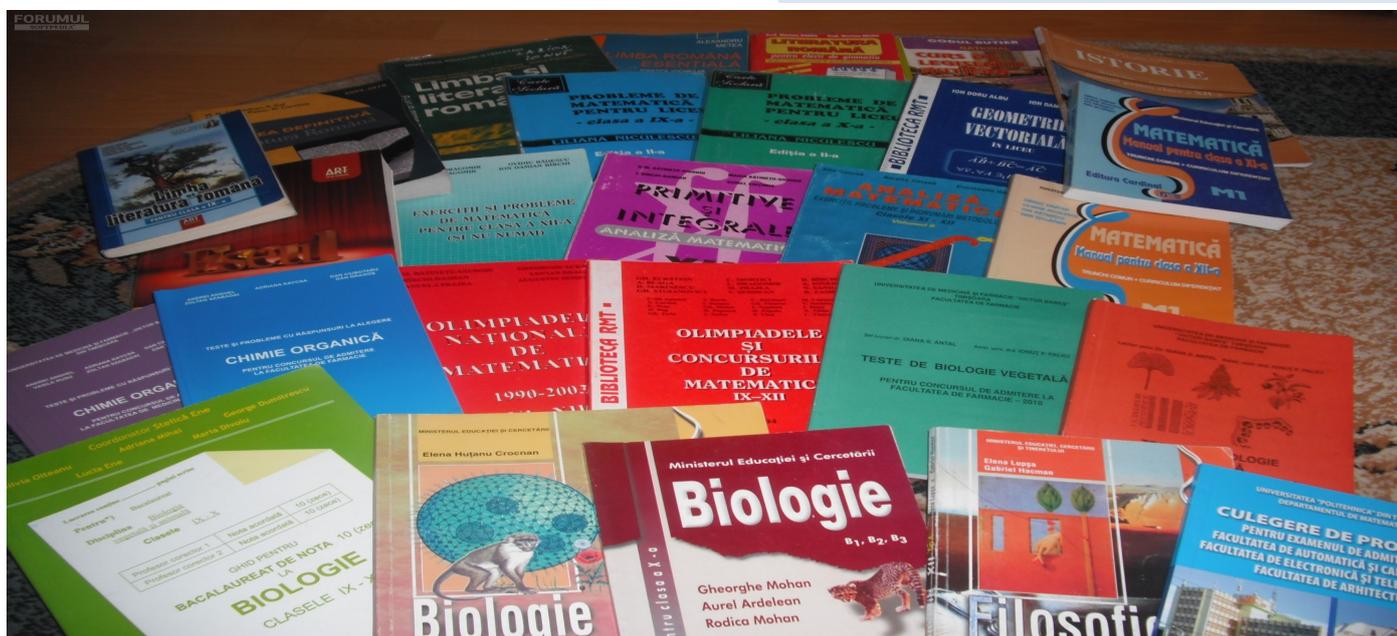
Considerăm că, în școală, cunoștințele de predat fac în mod obligatoriu obiectul unei interpretări din partea profesorului înainte să devină cunoștințe dobândite. Punând în practică o astfel de procedură, profesorul își asumă riscul specific cunoștințelor trecute printr-un filtru, a căror transformare nu se poate nici controla, nici prevedea cu exactitate: acest filtru îl reprezintă elevul, care poartă cu sine propriile criterii de selecție. Bunăoară, pentru a preda elevilor, profesorul ar trebui să facă dovada unei cunoașteri în detaliu a obiectului de studiu pe care îl gestionează, dar și a cunoașterii felului în care elevii construiesc și asimilează cunoștințele. Pe de altă parte, această transformare se realizează cu ajutorul conținuturilor din manual.

Din această perspectivă, transpunerea didactică poate fi concepută ca fiind „une pluralité de savoirs de référence qu'il faut sélectionner, intégrer, opérationnaliser, et solidariser” (Petitjean, apud Mathé, 2011: 110).

Referințe bibliografice

- CHEVALLARD, Y. (1985), *La transposition didactique. Du savoir savant au savoir enseigné*, Grenoble, La pensée sauvage,
- CUCOȘ, C. (2014), *Pedagogie*, ediția a III-a revăzută și adăugită, Polirom, Iași, p. 268-271.
- KARWERA, V. (2012), *La transposition didactique du concept de citoyenneté à travers des pratiques d'enseignement de l'histoire au secondaire*, thèse présentée comme exigence partielle du doctorat en éducation, p. 60-66.
- MATHÉ, E. (2011), *Quelle grammaire enseigner pour une compétence de communication ?* Thèse de doctorat, Université de Bucarest, p. 103-175.
- ***Modulul psihopedagogic (2008), *Introducere în pedagogie+teoria și metodologia curriculumului – curs pentru studenții anului I – Universitatea de Medicină și farmacie din Craiova*. Departamentul pentru pregătirea personalului didactic, on line www.umfcv.ro/files/p/e/Pedagogie%201.pdf, consultat în data de 15.02.2017.
- PĂUN, E., (2006), *Transposition didactique : un processus de construction du savoir scolaire*, in *Carrefours de l'éducation* /2, n° 2), p. 3-13.
- PERRENOUD, P. (1998), *La transposition didactique à partir de pratiques : des savoirs aux compétences*, in *Revue des sciences de l'éducation* (Montréal), Vol. XXIV, n° 3, p. 487-514, http://www.unige.ch/fapse/SSE/teachers/perrenoud/php_main/php_1998/1998_26.html, consultat în data de 13.03.2017.

Prof. LUCA-HUSTI Monica-Lucreția
Liceul Teoretic “Dante Alighieri”
Doctorand al Universității din București
Școala doctorală „Limbi și Identități culturale”

Sportul în viața copilului

Viața fără sport este neîmplinită!

O zicere latină de demult spune că "*O minte sănătoasă se află într-un corp sănătos*". Dacă ar fi să dăm crezare acestor vorbe, am putea spune că toată viața noastră stă sub semnul sănătății noastre fizice.

Una din cele mai bune căi prin care putem să ne asigurăm de sănătatea noastră fizică este practicarea unui sport. Prin practicarea unui sport încă din copilărie, ne asigurăm de existența unei forme fizice, de pe urma căreia avem de câștigat în orice activitate pe care am face-o.

Împreună cu capacitatea de a rezista cu ușurință activităților zilnice, practicarea unui sport atrage după sine și o dezvoltare armonioasă a corpului. Prin practicarea unui sport, organismul este ferit de extreme precum: slăbirea dizgrațioasă a trupului sau obezitatea. Odată cu această modelare echilibrată a corpului, ne vom învăța organismul cu un regim alimentar sănătos. Aceste aspecte au și o influență directă asupra sănătății noastre fizice și ne permit să ne ferim mai ușor de diverse boli. Doar din perspectivă biologică și medicală, practicarea unui sport pune sângele în mișcare, care atrage după sine o oxigenare corespunzătoare a creierului, precum și o energizare suplimentară a întregului organism.

Rezultatul direct al energizării corecte a corpului nostru este creșterea tonusului muscular, dar și creșterea dorinței de viață. Dar poate cele mai importante aspecte negative combătute prin practicarea unui sport sunt: *sedentarismul și stresul*. Cele două aspecte tind să devină o problemă a timpurilor prezente, iar de urmările nefaste ale acestora nu sunt feriți nici adulții, dar nici copiii. Deoarece astăzi, o mare parte din viața noastră de copii ne-o petrecem în fața ecranului unui computer sau în fața televizorului, practicarea sportu-

lui devine un factor de echilibru pentru noi.

Totodată sportul este și un bun motiv de a petrece timp în afara casei, în natură, departe de radiațiile emise de diversele dispozitive electronice de care suntem înconjurați în fiecare moment.

Sportul este important, indiferent de natura lui!

Mișcarea în viața copiilor prezintă beneficii multiple pentru corp și minte, așa cum spune și proverbul "*Mens sana in corpora sano*"! Cum să avem o minte sănătoasă, dacă corpul care o găzduiește nu este curat, aerisit?

Antrenând corpul - antrenăm mintea!

Exercițiile fizice ne fac să gândim mișcarea, să coordonăm părți ale corpului nostru; lucrând zilnic, aducem în viața noastră o stare de bine!

Trebuie să ne menținem creierul activ!

Bineînțeles că sportul are rolul său semnificativ asupra formei mentale. Memoria și gândirea sunt afectate de modul în care ne păstrăm vitalitatea creierului. Dacă vrem să ne menținem creierul în cea mai bună formă este esențial că de-a lungul timpului să ne supunem unor exerciții mentale. Toate aceste sfaturi e bine să le punem în practica de timpuriu, în mod constant.

Concluzia este ca sportul în viața copilului oferă multiple beneficii, nu doar la nivel de dezvoltare fizică armonioasă, ci și la nivelul socializării și al sănătății pe termen lung, iar copiii care practică un sport constant sunt mult mai sociabili, comunicativi și disciplinați.

Ioana Ionica
Profesor de educație fizică și sport
Școala Gimnazială Nr. 142

Am trecut și eu pe aici, prin clasa pregătit(oare), și...

- * sunt toți copiii **veniți dinspre copilărie**, tratează-i ca atare...vei descoperi o lume nouă care îți poate hrăni spiritul.
- * în cei 30 de elevi, nu am găsit, la toți deopotrivă, oricât m-am străduit, profilul psihologic al vârstei lor, descrisă de Jean Piaget...sunt diferiți, fii diferit.
- * ei au atâtea idei despre ceea ce au nevoie (uneori poți avea impresia că au citit programa școlară mai bine decât tine) încât **e nevoie doar să-ți apleci urechea să-i asculți**.
- * sunt poate răsfățați, mai mult decât alții, e bine să vezi răsfățul, nu deficitul de atenție sau surplusul de energie pentru un diagnostic avizat... pierzi timp și energie pentru asta, inutil... **joacă-te și vei câștiga atenția tuturor... dansează și vei imprima ritmul tău ...cântă și îți vor respecta glasul... chiar și într-o situație de învățare.**
- * în majoritatea lor, **acești copii stau 10-12 ore pe zi cu alți adulți decât cu părinții lor...** e normal să încerce să-și marcheze teritoriul, **ei TREBUIE să trăiască, să supraviețuiască unei zile fără mirosul pernei din camera lor, fără parfumul ciorbei din castrolul preferat, fără spațiul familial (nu familiar), dar cu muuuulte glasuri în jurul lor, de copii și adulți ... multe, poate prea multe voci într-o zi...ești elementul constant din viața lor dimineața, așa cum seara sunt părinții... asta dacă nu ești tu persoana care îl însoțește 10 ore... atunci, ai o și mai mare responsabilitate.**
- * hârțile multe îi agită (nu îi sperie) ... pot lucra la foc continuu, dar nu te mira că se vor îmbolnăvi des sau că se mișcă întruna... mâinile și picioarele lor trebuie să se miște...mai ales picioarele care nu ajung la podea, dacă scaunul nu-i pe măsura lor.
- * empatia... rușinea...anii „de acasă”... nu le vei simți de multe ori... e ceea ce trebuie să îi înveți...prioritar.
- * **părinții lor au așteptări de la tine... învață-i să aibă așteptări de la copiii lor, fiind obiectiv și exigent (nu sever) ... explică -le totul științific, metodic, didactic, dacă ești stăpân pe cunoștințele tale psiho-pedagogice ... dacă nu, ai grijă ce le ceri să fie sau să facă... azi, părinții sunt mult mai informați ca ieri.**
- * **bucură -te de un an fără calificative... nu-ți fă punctaje, nu-i cântări, nu inventa simboluri sau recompense... e anul în care ai șansa de a-i învăța pe toți, și părinți și copii, că învățarea înseamnă dezvoltare, plus valoare și nu rezultat măsurat ... că nu-i o întrecere decât cu el, cel de ieri.**
- * nu e ușor, dacă îți propui să parcurgi doar paginile unor caiete sau să fii zmeul zmeilor din orice concurs școlar sau să scrii de tipar în locul tiparitei sau să rezolvi probleme cu două operații ... e ușor doar dacă **vei vedea clasa pregătitoare ca pe cel mai bun timp să-i apropii de învățare, de spațiul școlii, de etapa nouă din viața lor, aceea de școlar.**
- * **bucură-te de ceea ce știi și lasă-i să vorbească, surprinde-i cu ceea ce știi și au nevoie să știe... vor căpăta încredere...**

**Ei au nevoie de iubire, de atenție și de încredere.
Ești omul potrivit!**

Adriana Piele
Profesor pentru învățământul primar
Școala Gimnazială „Sf. Nicolae”

Jocurile didactice în dezvoltarea personalității moral – civice a școlarului mic

Educația îi permite copilului să-și croiască propria personalitate constituită din ansamblul organizat ierarhic al însușirilor fizice, intelectuale, afective, social-morale și volitiv-caracteriale.

Școala, principalul factor de educare și formare a personalității copilului și a viitorului adult, poartă răspunderea realizării și pregătirii sale astfel încât acesta să se poată adapta condițiilor în schimbare ale mediului socio-cultural. Printre finalitățile educației se află formarea unui comportament civilizată și a unor calități morale precum: cinstea, corectitudinea, sinceritatea, respectul față de părinți, față de colegi și față de muncă, în scopul dezvoltării libere, armonioase și a formării **profilului moral al personalității elevului**.

Între componentele educației, cea **moral-civică** ocupă un loc deosebit, datorită rolului pe care-l joacă în afirmarea și integrarea în societate. Educația morală fiind cea dimensiune a educației prin care se urmărește formarea și **dezvoltarea conștiinței și conduitei morale, a personalității umane**.

În cadrul școlii, noi, profesorii, apelem la numeroase metode și tehnici în procesul instructiv-educativ, implicând elevii în variate proiecte vizând discipline diferite precum: limba și literatura română, istoria, geografia, științele naturii, educația civică și altele. Folosind ca metodă jocul, se creează variate situații de învățare în vederea dezvoltării competențelor de ordin cognitiv, dar și social, se permite o reflecție asupra propriului mod de învățare al elevului, dar și de comportare în cadrul grupului, precum și oportunități de a învăța de la alții cât și împreună cu alții.

Jocul constituie o modalitate deosebit de valoroasă, de modelare a viitoarei personalități, deoarece oferă posibilitatea cunoașterii și formării copilului. În activitatea de fiecare zi a acestuia, jocul ocupă locul preferat. Jucându-se, el își satisface nevoia de activitate, de acțiune, care îl apropie de realitățile înconjurătoare. Doar prin joc, el se manifestă liber, spontan, sincer, putând să dezvăluie propriile interese.

Jocul didactic îndeplinește roluri atât în domeniul instructiv, cât și în cel formativ-educativ. Astfel, în **plan instructiv**, jocul didactic favorizează asimilarea de cunoștințe, priceperi, deprinderi, tehnici și operații de lucru cu informațiile acumulate. Privit **din perspectiva formativ-educativă**, jocul didactic contribuie la formarea și perfecționarea trăsăturilor de personalitate, el reprezentând astfel o cale de acces pentru cunoașterea comportamentelor umane, implicit și a personalității.

Metodele de învățare utilizate pot consolida atitudinile pozitive față de învățare, pot îmbunătăți performanțele, rezultatele școlare și stima de sine ale elevilor, putând promova interacțiunea pozitivă și sprijinul reciproc între elevi. Modalitățile pe care profesorul le utilizează vin în întâmpinarea elevului, îl ajută să caute, să cerceteze, să găsească singur cunoștințele pe care le va asimila, pentru că îi sunt utile, pentru că-l interesează, să afle soluții la probleme, să prelucreze informațiile, contribuind astfel la propria educație.

„A fi împreună este un început, a rămâne împreună este un progres, a lucra împreună este un succes.”

(Henry Ford)

În cadrul lecțiilor, prin introducerea jocurilor didactice cu conținut moral-civic, am observat modul activ de participare a copiilor la activitate, interesul, curiozitatea, implicarea lor în sarcinile propuse, dar și un comportament mai tolerant, mai răbdător, o diminuare a conflictelor apărute între ei.

De asemenea, s-au putut valorifica avantajele lucrului pe echipe și în grup, dezvoltând relații de colaborare și cooperare, angajându-i pe toți elevii, contribuind astfel la întărirea unor calități morale precum:

răbdarea, tenacitatea, solidaritatea, dârzenia și perseverența.

În cadrul jocului elevii au învățat să rezolve problemele cu care s-au confruntat, au aplanat anumite conflicte, au luat anumite decizii pentru a depăși unele obstacole, formându-se astfel atitudini noi, precum respectul pentru părerea celuilalt, deschiderea pentru colaborare, toleranța, îngăduința, perseverența și spiritul de organizare.

Cu privire la formarea caracterului, au existat numeroase trăsături pozitive care s-au format în cadrul jocului, dar și a altor activități, ele devenind apoi componente ale conduitei morale. Trăsături precum bunătatea, hărnicia, cinstea, altruismul, sinceritatea, modestia s-au manifestat astfel mai des în relațiile cu prietenii, colegii, dar și cu cei din jur.

Astfel, jocul didactic își aduce o contribuție importantă în **formarea și perfecționarea trăsăturilor de personalitate ale școlarului mic.**

“Copilul consideră că tot ceea ce face el singur este mai frumos decât ceea ce a fost făcut de oricare altul”.

(Ch. Bühler)

Bibliografie:

Șchiopu, Ursula, „Psihologia copilului”, E. D. P., București, 1967
Constantin Cucoș, “Educația – Experiențe, reflecții, soluții”, Polirom, 2013
Ioan Cerghit, “Metode de învățământ”, Polirom, 2006.
Vasile Bunescu, “Ghid practic pentru aplicarea programei de Educație moral-civică, în învățământul primar”, Editura Coresi, București, 1994.

Jocul didactic furnizează multiple situații de învățare cu o eficiență deosebită, punându-se accentul pe activități de descoperire, explorare-investigare, stimulând atitudini de cooperare-întrajutorare, fiecare elev fiind implicat direct în actul învățării. Folosit frecvent, jocul devine astfel, strategie didactică interactivă, centrată pe elev.

Trăsăturile pozitive de caracter, asemănător deprinderilor și obișnuințelor, se formează tot în cadrul unor proiecte realizate pe grupuri, acestea devenind componente ale conduitei morale mai târziu. Trăsături pozitive precum hărnicia, cinstea, altruismul, sinceritatea, toleranța, sociabilitatea, modestia se manifestă în relațiile cu ceilalți colegi, dar și cu sine însuși.

Elevii învață să rezolve problemele cu care se confruntă, să aplaneze conflictele, iau anumite decizii, se formează atitudini noi, precum respectul pentru părerea celuilalt, deschiderea pentru colaborare, toleranța, îngăduința, perseverența, spiritul de organizare și sentimentul apartenenței la grup.

Normele de conduită morală și spiritul de echitate, însușite ca modalități de conviețuire socială, se aplică și se exersează în activitatea ludică. Metoda jocului, promovează valori ce țin de educația cooperării, printre acestea amintind: întrajutorarea, angajarea, deschiderea față de ceilalți, acceptarea diferențelor, împărtășirea experienței, respectul, echitatea, stabilindu-se astfel, între elevi, legături pozitive, dar și o mai bună cunoaștere de sine și a celorlalți.

Astfel, contribuția activă a jocului didactic, cadru propice de realizare a unui învățământ activ, stimulează inițiativa și ingeniozitatea elevilor, valorifică și dezvoltă capacitățile creatoare, inițiază un comportament capabil de toleranță, responsabil față de sine și de ceilalți, conștient de drepturi și datorii, urmărind conturarea și **consolidarea profilului moral al școlarului mic.**

**Profesor învățământ primar,
Trifan Luminița
Școala Gimnazială “Elena Văcărescu”**

Educația STEM și slujbele viitorului

STEM este acronimul pentru Știință, Tehnologie, Inginerie și Matematică și cuprinde o gamă largă de discipline care se încadrează în fiecare dintre acești termeni. STEM are o importanță practică deosebită pentru fiecare componentă a societății moderne. În diferite sisteme educaționale, STEM reprezintă disciplinele specifice incluse în curriculum școlar și pot apărea ca discipline distincte: **Fizică, Chimie, Biologie, Științele Pământului, Astronomie, Informatică, Tehnologia informației și a comunicațiilor** etc. Întreaga economie a societății moderne este dependentă de STEM, motiv pentru care este importantă elaborarea unui curriculum bazat pe discipline specifice. Competențele în domeniul STEM sunt foarte importante și vor deveni indispensabile în societatea viitoare. Elevii de astăzi sunt liderii și arhitecții societății de mâine. Disciplinele științifice nu se bucură de multă popularitate în școlile din întreaga lume însă societatea modernă are nevoie de cetățeni cu competențe în domeniul STEM. Sistemele educaționale își propun dezvoltarea competențelor-cheie ca un motor determinant al bunăstării economice și sociale, actuale și viitoare, prin educarea elevilor într-o abordare interdisciplinară și aplicată.

Printr-un curriculum școlar bine gândit, se poate asigura o bază solidă STEM pentru elevii de azi deoarece ei vor avea nevoie de matematică, știință și tehnologie de-a lungul întregii lor cariere educaționale și a întregii vieți. Carierile STEM sunt unele dintre cele mai căutate și mai bine plătite meserii ale secolului 21 și în aceste domenii, numărul locurilor de muncă este în creștere. Ca urmare, competențele în domeniul STEM devin o parte din ce în ce mai importantă a educației de bază în societatea modernă de astăzi. În întreaga lume, este nevoie și va fi nevoie de un număr mare de cercetători pentru asigurarea unei economii sustenabile. Conceptul de sustenabilitate implică stabilirea unui echilibru între creșterea economică a societății moderne, protecția mediului înconjurător și găsirea de resurse alternative. Educația științifică nu mai poate fi privită ca pregătire de elită pentru oameni de știință sau viitori ingineri ci ca o necesitate a societății moderne. Oamenii societății moderne au nevoie de capacități de gândire critică și creativă pentru a rezolva problemele și pentru a dezvolta soluții inovatoare. Competențele STEM sunt deja considerate ca o formă alfabetizare de bază și implică echiparea tinerei generații europene cu cunoștințele și aptitudinile care să îi permită să participe la dezvoltarea societății, să influențeze și să modeleze viitorul și să participe la activități economice specifice epocii în care trăim. Pentru a răspunde numeroaselor provocări legate de prosperitate și un mediu sănătos, Uniunea Europeană (UE) are mai multe programe

de acțiune până în 2020. În cadrul programului european Orizont 2020, cel mai mare program de cercetare și inovare al UE, cu un buget de 80 de miliarde de euro, construirea competențelor științifice și dezvoltarea unor modalități inovatoare de conectare a științei cu societatea reprezintă o prioritate. Programul Orizont 2020, în partea a cincea "Știința cu și pentru Societate", descrie obiectivul specific după cum urmează: "Scopul este de a construi o cooperare eficientă între știință și societate, a recruta noi talente pentru știință și pentru a asocia excelența științifică cu conștientizarea socială și responsabilitatea". Programul Orizont 2020 a intrat în vigoare în 2014 iar obiectivele prioritare stabilite trebuie să fie îndeplinite până în 2020 de către instituțiile UE și statele membre. În cadrul acestui program, sunt căutate soluții și metode care să facă știința mai atractivă pentru tineri, să crească apetitul societății pentru inovare și cercetare și să pregătească noua generație pentru a fi creativă și responsabilă. Acest proiect ambițios al UE își propune să promoveze educația științifică și să atragă tinerii spre cariere STEM, pentru a îmbunătăți alfabetizarea populației europene în domeniul științelor și tehnologiei.

La vârste fragede, elevii sunt curioși și este important să le trezim interesul și pasiunea pentru domeniul STEM. Pentru atingerea acestui scop este nevoie de un număr mare de profesori experți în aceste domenii. În Uniunea Europeană, au existat inițiative STEM prin programele de finanțare ale Uniunii Europene, precum: European Schoolnet, Scientix, inGenious și altele. European Schoolnet o organizație non-profit cu sediul la Bruxelles, conectată cu 31 de ministere ale educației din UE.

European Schoolnet o organizație non-profit cu sediul la Bruxelles, conectată cu 31 de ministere ale educației din UE. Aceasta a fost înființată în 1997 și își propune să aducă inovație în procesul de predare și de învățare, pentru actorii educaționali principali: ministere ale educației, școli, profesori, cercetători și parteneri din industrie România încă nu este membru, având statut de observator, însă mulți profesori români au participat la cursurile online organizate de European Schoolnet.

Proiectul Scientix promovează materiale didactice din proiecte de cercetare STEM și sprijină colaborarea la nivel european între profesori, cercetători, politicieni și alți profesioniști din domeniul educației STEM. Inițial, ca o inițiativă a Direcției Generale a Comisiei Europene pentru cercetare și inovare, proiectul a beneficiat și beneficiază de sprijin financiar din programele cadru ale Uniunii Europene. În prima etapă (2009-2012), proiectul a construit un portal online pentru a colecta și a prezenta proiecte educaționale europene STEM, precum și rezultatele acestora, organizând mai multe ateliere de lucru pentru profesori europeni. Evenimentul principal a fost conferința Scientix, a avut loc în mai 2011, la Bruxelles. A doua etapă (2013 - 2015) a avut scopul de a se extinde la nivel național. Scientix a organizat ateliere naționale și europene, cursuri de dezvoltare profesională, formare online, webinarii etc. Prin intermediul unei rețele de comunicare, cu puncte naționale de contact în fiecare țară, Scientix și-a propus să ajungă la comunitățile naționale de profesori și să contribuie la dezvoltarea unor strategii naționale pentru comunicarea de noi metode didactice și alte abordări inovatoare pentru educația STEM. În a doua etapă s-a desfășurat a doua conferință Scientix, în 24 - 26 octombrie 2014, la Bruxelles. Pentru cadrele didactice este important să participe la activități de formare (conferințe, cursuri, seminarii), la nivel european, deoarece pot intra în contact cu colegi europeni și au oportunitatea de a afla despre exemple de bune practici în domeniul proiectelor STEM. În România, în 2014, nu exista un punct național, însă a fost înființat recent, la Universitatea din București.

În 2016, a început proiectul Scientix 3, coordonat de European Schoolnet (EUN). Scientix invită toți profesorii să se conecteze online la comunitatea Scientix (<http://www.scientix.eu/>) pentru a afla noutăți și a descoperi noi resurse educaționale. Dascălii pot avea acces la cursuri gratuite și diferite proiecte educaționale. Scientix oferă sesiuni de formare gratuite. De exemplu, în curând urmează "Opening minds to STEM careers" care începe pe 3 aprilie 2017, durează nouă săptămâni, are opt module și volumul de muncă al participanților este estimat la câteva ore pe săptămână. Participanții la aceste cursuri au acces la diverse lecții și informații online, pot colabora cu alți profesori din

lume și vor avea oportunitatea să afle despre perspectivele viitoare ale industriilor și companiilor, în special în ceea ce privește dezvoltarea carierei elevilor.

Scientix colectează materiale didactice și rapoarte ale unor proiecte de educație științifică. Astfel, acesta oferă acces gratuit la resurse de înaltă calitate pentru educația științifică și facilitarea de a solicita traducerea a unor materiale didactice în oricare dintre limbile europene.

În perioada 2016-2019, Scientix organizează sesiuni de seminarii online (webinarii) la care poate participa gratuit oricine este interesat de procesul de predare și învățare a științelor. De obicei, aceste seminarii au durata de o oră și reprezintă o oportunitate ideală pentru membrii comunității Scientix pentru a explora subiecte interesante legate de STEM, simulări din știință, robotică educațională, programare în fizică, modelare matematică etc. (<http://www.scientix.eu/live/scientix-webinars>). Fiecare webinar este condus de către un expert în domeniu (Scientix ambasadori sau alți experți invitați). **Participarea este gratuită, însă este necesară înregistrarea. Locurile sunt rezervate pe baza principiului primul venit, primul servit și participanții primesc un certificat de participare.**

Bibliografie

<http://www.scientix.eu>

<https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/what-horizon-2020>

<http://www.eun.org/about/members>

Viorica STĂNESCU

**profesor de fizică, ambasadore Scientix 2016-2019
Colegiul Național "Sfântul Sava"**

Experimentul de laborator real și virtual folosit în predarea-învățarea Chimiei

Experimentul de laborator este metoda fundamentală în predarea-învățarea științelor naturii (chimie, fizică, biologie); Ioan Cerghit definește experimentul de laborator ca fiind "o provocare intenționată, în condiții determinate (instalații, dispozitive, materiale corespunzătoare, variație și modificare a parametrilor etc.) a unui fenomen, în scopul observării comportamentului lui, al cercetării raportului de cauzalitate, al descoperirii esenței acestuia, al verificării unor ipoteze" (1997, 167).

Chimia este o știință experimentală, deoarece are la bază experimentul, atât ca metodă de învățare, dar și ca metodă de investigare științifică.

Experimentul de laborator este o metodă euristică folosită pentru însușirea, consolidarea, aplicarea și verificarea cunoștințelor, pentru formarea deprinderilor practice.

Etapile specifice utilizării acestei metode, în cadrul activităților de predare-învățare, sunt, potrivit lui I. Cerghit (1997, 167), următoarele:

1. Crearea unei justificări
2. Prezentarea unei probleme
3. Analiza și enunțarea unor ipoteze
4. Elaborarea unor strategii experimentale
5. Efectuarea experimentului
6. Organizarea și efectuarea observației
7. Discutarea procedurilor utilizate
8. Prelucrarea datelor și elaborarea concluziilor provizorii
9. Verificarea rezultatelor prin aplicare practică și descoperirea validității și însemnătății concluziilor

În școală se folosesc următoarele tipuri de experimente (I. Cerghit, 1997, 168):

- **experimentul cu caracter de cercetare**, de descoperire- asigură realizarea unei învățări experiențiale; familiarizează elevii cu procesul investigației științifice;
- **experimentul demonstrativ- permite ilustrarea, explicarea și verificarea unor adevăruri științifice**;
- **experimentul aplicativ** - oferă posibilitatea verificării și consolidării unor cunoștințe teoretice prin aplicarea lor în practică;
- **experimentul destinat deprinderilor motrice**-asigură formarea abilităților de mânăuire/utilizare corectă a aparatelor, instrumentelor de laborator, a diverselor materiale și substanțe.

Avantajele utilizării metodei experimentului de laborator real:

- ⇒ **solicită implicarea efectivă a elevilor în procesul cunoașterii, familiarizându-i cu specificul investigației științifice**;
- ⇒ **oferă elevilor posibilitatea realizării unei învățări active, de tip experiențial**;
- ⇒ **asigură o motivație intrinsecă pentru învățare**;
- ⇒ **asigură corelația teorie-practică**;
- ⇒ **permite transferul informațiilor**;
- ⇒ **cultivă autonomia în gândire și în acțiune**;
- ⇒ **facilitează consolidarea cunoștințelor și deprinderilor**;
- ⇒ **cultivă încrederea în propriile forțe**;

contribuie la:

- ⇒ dezvoltarea spiritului de observație;
- ⇒ dezvoltarea curiozității științifice;
- ⇒ dezvoltarea gândirii logice, creative, divergente;
- ⇒ dezvoltarea capacității investigative;
- ⇒ dezvoltarea capacității reflective;
- ⇒ dezvoltarea capacității argumentative;

Posibile limite în utilizarea acestei metode:

- ⇒ consum mai mare de timp;
- ⇒ dificultăți în organizare, generate în special de lipsa unor aparate, materiale, ustensile sau de numărul insuficient al acestora;
- ⇒ risc de accidente, în condițiile în care cadrul didactic nu realizează instructajul sau nu monitorizează cu atenție activitatea elevilor etc..
- ⇒ costul substanțelor chimice, a ustensilelor și aparaturii de laborator etc.

Experimentul de laborator virtual este o alternativă la experimentul real dar și un mijloc pentru îmbunătățirea înțelegerii de către elevi a unor concepte abstracte. Astfel poate **crește motivația elevilor de a învăța dar și interesul acestora în a se implica în realizarea unor teme științifice**. Atractivitatea lecțiilor este îmbunătățită, prin îmbinarea de către profesor a experimentului real cu cel virtual.

Experimentul virtual este recomandat a fi utilizat în următoarele situații:

- ⇒ realizarea experimentului virtual urmează realizării efective a experimentului real și permite elevilor controlul asupra unui număr mai mare de factori care influențează fenomenul studiat;
- ⇒ resursele existente nu permit realizarea efectivă a

- unor experimente necesare înțelegerii fenomenelor studiate;
- ⇒ prin experimentul virtual este facilitată înțelegerea fenomenului studiat de către elevii care au deficiențe motorii și nu pot realiza cu alt sprijin experimentul efectiv;
- ⇒ realizarea efectivă a unor experimente reale pune în pericol sănătatea elevilor.

Avantajele experimentului virtual sunt comune cu cele ale experimentului real, dar mai există și altele, cum ar fi:

- ⇒ consum mai mic de timp decât experimentul real;
- ⇒ vizualizarea repetată a experimentului;
- ⇒ nu necesită achiziționarea și folosirea de substanțe chimice, ustensile și aparatură de laborator;
- ⇒ Dezavantajele experimentului virtual:
- ⇒ lipsa tehnologiei (calculator, videoproiector, internet) datorită costului ridicat al acestora;
- ⇒ lipsa formării unor deprinderi motorii de a lucra cu substanțele chimice, ustensilele și aparatura de laborator;

Experimentele virtuale utilizate în scop didactic **trebuie să fie caracterizate de ușurință în utilizare pentru nivel începător și limbaj specific disciplinei pentru care au fost concepute**. Accesul trebuie să se facă în mod direct, simplu, în acest sens fiind recomandată folosirea unui browser web standard. **Atunci când sunt necesare aplicații software specializate, ele se vor licenția și instala pe sistemele de calcul din laborator.**

Bibliografie:

1. Cerghit, I.. (1997), Metode de învățământ, București: E.D.P.
2. Sanda Fătu, Didactica Chimiei, Ed. Corint, 2002

Prof. Reuț Mirela
Școala Gimnazială Nr. 54

Inovarea tehnologică în servicii

Serviciile "ating" viața fiecărei persoane în zilele noastre: serviciile de mâncare, serviciile de comunicare, serviciile de urgență, și asta, numai pentru a numi doar câteva. Bogăția noastră și cea a economiei este acum bazată pe servicii.

Noi servicii sunt dezvoltate folosind tehnici precum planul serviciului care prezintă o diagramă a desfășurării serviciilor care sunt o parte la vedere și o parte ascunse privirii clientului. Apare, de asemenea, o trebuință de autoservire, precum și livrarea de servicii de internet.

Pentru servicii, "procesul este reprezentat de produs" deoarece clienții participă direct în livrarea serviciului. Astfel, succesul inovațiilor tehnologice, în special pentru front office, depinde de acceptul clientului. Impactul asupra clienților nu este întotdeauna limitat la o pierdere a propriei atenții. De asemenea, clienții vor trebui să dobândească noi abilități (de exemplu, cum să opereze pe un bancomat sau la o pompă de benzină), sau vor trebui să renunțe la unele beneficii (de exemplu, pierderea flotorului prin folosirea transferului electronic de fonduri). Trebuie luată în considerare contribuția clienților ca participanți activi sau coproducători în procesul serviciului când se fac schimbări în sistemul de livrare a serviciilor.

De asemenea, angajații, ca, clienți interni, sunt afectați de noua tehnologie și, de cele mai multe ori, trebuie să se recalifice. Exemplul scanării din magazinele care vând en-detail a fost minor în comparație cu adoptarea Word-ului de către secretarele care erau obișnuite să bată la mașina de scris.

Inovarea din back-office care nu afectează direct clientul poate ridica complicații de altă natură. De exemplu, luați în considerare folosirea echipamentului de recunoaștere a caracterului cu cerneală magnetică din bănci. Această inovație tehnologică nu a afectat clientul în nici un fel; dar, în loc, a făcut mai productiv procesul prin compensare "ascuns". Cu toate acestea, profiturile complete nu au putut fi realizate decât în momentul în care toate băncile au fost de acord să își imprime cecurile folosind un cod de caracter universal. Fără a avea un asemenea acord, cecurile băncilor necooperante ar trebui sortate cu mâna, lucru care ar limita aspru eficiența acestei tehnologii. În momentul în care toate

băncile din Statele Unite ale Americii au căzut într-un final de acord asupra folosirii aceleiași amprente cu caracter cu cerneală magnetică pe cecuri, procesul prin compensare a devenit mult mai eficient. Banca Americii a devenit lider în câștigarea acceptării conceptului, dar propriul interes al băncii a reprezentat o motivație de bază. Volumul procesării cecurilor a depășit capacitatea lor de sortare manuală.

Alte exemple pentru această nevoie de standardizare au apărut în vânzarea en-detail prin acceptarea de către producători a Codului Universal de Produs (CUP). Angrosiștii care au adoptat CUP-ul, pot folosi scanerul laser pentru a citi un cod de bare (adică, o serie de dungi verticale de diferite lățimi) pe produse. Prin urmare, ei pot folosi un calculator pentru a înregistra vânzările și să-și actualizeze simultan nivelele de inventar.

Cu toate acestea, stimulentele de inovare în servicii este împiedicat deoarece multe idei nu pot fi patentate. Un exemplu îl reprezintă ideea de autoservire en-detail. Mult din potențialul pentru progresul tehnologic și organizațional se găsește în acest domeniu. Cu toate acestea, recompensele viitoare pentru inovații sunt micșorate deoarece inovațiile pot fi ușor imitate și implementate de către concurență.

Managementul procesului de adoptare a noii tehnologii

Inovația este un distrugător de tradiții; astfel, ea cere planificare atentă pentru a asigura succesul. Datorită necesității, beneficiile productivității noii tehnologii vor schimba natura muncii. Oricare introducere a noii tehnologii ar trebui să includă familiarizarea angajatului cu pregătirea muncitorilor pentru noile sarcini și să ofere admisie în interfața design-ului tehnologiei (de exemplu, va fi nevoie de abilități de scriere la mașină sau angajații doar vor arăta și vor da click?). În ceea ce privește serviciile, impactul noii tehnologii ar putea să nu se limiteze la back-office. Ar putea cere o schimbare a rolului pe care clienții îl joacă în procesul de livrare al serviciilor. Reacția clientului la noua tehnologie, determinată prin grupuri de concentrare sau prin interviuri ar putea oferi de asemenea o admisie în design pentru a evita probleme de acceptare viitoare (de exemplu, luați în considerare nevoia de camere de supraveghere la bancomate).

Scriind despre experiențele sale în instalarea sistemelor de calculator, Robert Radchuk a dezvoltat un ghid cu **10 pași pentru reușita procesului de implementare**.

Pasul 1: Orientarea și educația. Fii informat despre noua tehnologie și spre ceea ce se îndreaptă. Vizitează expoziții pentru a te familiariza.

Pasul 2: Analiza oportunității tehnologiei. Fă un studiu de fezabilitate pentru a defini oportunități, pentru a estima costuri și pentru a identifica beneficii. Fă ca reper folosirea tehnologiei în alte industrii.

Pasul 3: Analiza cererilor de aplicare. Definește cerințele pentru noua tehnologie și identifică ce hardware și software trebuie cumpărat. Subțiază costurile și estimează beneficiile.

Pasul 4: Precizări funcționale. Definește caracteristicile de operare a aplicației, inclusiv input-urile, output-urile, interfața operator și tipul de echipament care trebuie folosit. Acest document va fi folosit în interacțiuni cu utilizatorii sistemului; astfel, ar trebui să existe o definiție explicită în termeni ne-tehnologici a folosirii sistemului.

Pasul 5: Specificația design-ului. Produceți un design de construcție specific cu input-uri de la utilizatori, atât angajați cât și clienți pentru a evalua eficacitatea interfețelor sistemului.

Pasul 6: Planificarea implementării. Folosind tehnici de planificare a proiectului, cum ar fi, de exemplu, Microsoft Project pentru Windows, dezvoltați un plan de implementare detaliat. Acest plan ar trebui să justifice toate activitățile, cum ar fi familiarizarea personalului și formarea, planificarea facilităților, testarea prototipurilor și o operație inițială în paralel cu sistemul prezent până când noua tehnologie este depanată.

Pasul 7: Alegerea echipamentului și angajamentele contractuale. Contractează cumpărarea echipamentului și planifică livrarea acestuia urmărind planul de implementare.

Pasul 8: Implementarea. Execută planul de implementare și pregătește rapoarte ale progresului pentru șefi.

Pasul 9: Testarea tehnologiei. Înainte de a te angaja la operații în plină floare, testează tehnologia. Dacă nu este posibilă o simulare, noua tehnologie ar putea fi introdusă pe unul sau mai multe site-uri de probă înainte de înregistrarea întregii rețele de serviciu. Trebuie definite anticipat teste specifice pentru a evalua răspunsul sistemului pentru a anticipa cererile.

Pasul 10: Revizuieste rezultatele. Hârtii din care să reiasă experiența implementării prin compararea așteptărilor de la început cu rezultatele reale. Acest ultim pas poate fi cel mai important deoarece expertiza în managerierea implementării noii tehnologii poate reprezenta un avantaj competitiv.

Bibliografie:

- James A Fitzsimmons, Mona J. Fitzsimmons, William H. Seay, "Service-Management-Fitzsimmons" Operation, Strategy, and Information Technology- International Edition 2006

**Prof. Ignat Emil
Gheorghe Doina-secretar șef
Școala Gimnazială nr. 20**

CERCETĂTOR ÎN DEVENIRE

“Cea mai bună metodă de învățare este activitatea practică: trebuie să întrebi și să faci. Cea mai bună metodă de a preda este de a-i face pe elevi să întrebe și să facă. Nu predica fapte, ci stimulează activitatea”

(Paul HALMOS, matematician american de origine maghiară)

“ Profesorul trebuie să îndrume elevii, el nu trebuie să le impună adevărul”

(Georges CHARPAK, Premiul Nobel în fizică 1992)

Titlul proiectului: **CERCETĂTOR ÎN DEVENIRE**

Categoria în care se încadrează proiectul: științific

Tipul proiectului: național

Proiectul se desfășoară în cadrul proiectului european „Fibonacci - Diseminarea metodei investigării științifice pentru predarea științelor și matematicii în Europa”

Coordonatori: prof. BĂȚĂUȘ CORNELIA SI BĂȚĂUȘ ADRIAN

INSPECTORATUL ȘCOLAR AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

CSET, Institutul Național de Fizica Laserilor, Plasmei și Radiației- București, Platforma Măgurele, coordonator

Dr Dan Sporea. CSET coordonează în România mai multe proiecte educaționale naționale și europene

(<http://education.inflpr.ro/>);

Director Dr Sporea Dan

Formator d-na Sporea Adelina

Prezentarea proiectului:

Argument:

Rolul școlii este acela de a forma elevii pentru a folosi metoda de a învăța prin descoperire („a învăța să înveți”), prevenind asimilarea pasivă a cunoștințelor și asigurând un învățământ activ.

Toate disciplinele de învățământ vizează observarea și perceperea lumii în întregul său, cu componentele, procesele și fenomenele caracteristice, ca și învățarea prin înțelegere și aplicare. Prin intermediul lor școlarul trece din lumea poveștilor în lumea faptelor reale și a lucrurilor concrete, începe să cunoască mediul în care trăiește și procesele din jurul său. Aceasta implică transformarea elevului din spectator, în actor al activității științifice. În acest fel se evidențiază necesitatea pregătirii elevului pentru a deveni un cetățean care să utilizeze demersul științific în vederea înțelegerii și participării active la viața socială, dar și un **mic cercetător** care vrea să descopere prin mijloace proprii lumea înconjurătoare.

Prin prisma **Proiectului European Fibonacci** dorim să promovăm diseminarea metodei investigării științifice. Procedurile fundamentale recomandate de proiectul Fibonacci ar fi: dezvoltarea unei culturi focalizată pe problematizare, abordarea lor într-o manieră științifică, învățarea autonomă și stimularea inițiativei elevilor. Rolul cadrului didactic este de a dirija executarea unor acțiuni de către elevi, în scopul asigurării unui suport concret-senzorial, care va facilita cunoașterea unor aspecte ale realității. Cu ajutorul acestei metode învățătorul reușește să aducă elevii în fața realității, să studieze pe viu, să fie în contact direct cu realitatea sau cu substitutele acesteia – îi determină pe elevi să învețe prin descoperire.

În anii școlari 2011-2012, 2012-2013, 2013-2014 în cadrul **Proiectului Educațional Interjudețean „Cercetător în devenire”, I și a II a ediție** au vizitat școala pentru un schimb de experiență, d-na Janick Rajoharison de la Fundatia „La main à la pâte” - Franta, coordonator european al proiectului Fibonacci si d-l. Yves Beernaert de la compania Educonsult, evaluator extern din partea Comisiei Europene pentru proiectul Fibonacci împreună cu d-nul dr Sporea Dan și d-na formator Sporea Adelina.

Activitățile desfășurate au urmărit implementarea metodei predării științelor folosind investigarea științifică – IBSE (inquiry-based science education), metodă promovată în România în cadrul proiectului european Fibonacci . Elevii au desfășurat activități exclusiv experimentale, aplicative, au înregistrat în formă grafică observațiile asupra fenomenelor și proceselor descoperite.

În aprilie 2016, a avut loc activitatea “ **Cercetator în devenire**”. Activitățile desfășurate au urmărit folosirea metodei predării științelor folosind investigarea științifică – IBSE . Elevii au fost entuziasmați și au știut să exprime judecăți de valoare despre legi ale naturii pe baza experimentelor realizate.

Scop:

Diseminarea metodei investigării științifice în predarea tuturor disciplinelor

Obiective:

1. Descoperirea unor modalități de implementare a metodelor promovate de proiectul „Fibonacci” în școli .
2. Programul Fibonacci are ca obiectiv diseminarea metodei investigării științifice în predarea tuturor disciplinelor în Europa. Coordonatorul proiectului este Center for science Education and Training - CSET, România.
3. Dezvoltarea unor concepte la elevi care să le permită înțelegerea aspectelor fizice ale lumii din jurul lor prin gândire proprie, folosind raționamentul critic și logic aplicat dovezilor pe care le-au colectat. Rolul profesorilor este acela de a-i îndruma pe elevi pentru ca aceștia să-și dezvolte competențele necesare pentru investigarea științifică și pentru înțelegerea conceptelor.
4. Schimb de informații (experimente, materiale didactice, metode de evaluare, rezultate) între cadrele didactice din învățământul primar și gimnazial cu privire la activitățile ce pot fi realizate pe obiectele de studiu, potrivit noului curriculum, metodele moderne (metoda de predare prin investigare, metoda deductivă, alte metode interactive de grup);

Grup țintă :

Elevi și cadre didactice din învățământul preuniversitar din țară.

Durata proiectului: an școlar 2016-2017

Regulament de organizare:

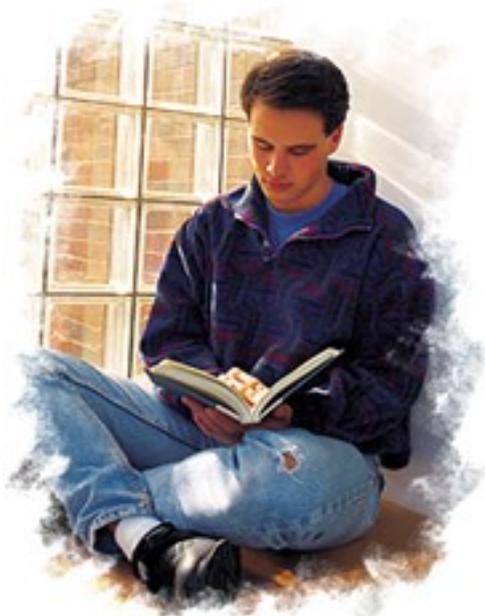
Proiectul **Cercetator în devenire** se organizează sub formă de concurs și simpozion național și se adresează cadrelor didactice din învățământul preuniversitar.

Se vor realiza experimente, investigații științifice, se va demonstra folosirea unor metode noi activ-participative (experimente, materiale utilizate, metode aplicate, rezultate, evaluarea activităților, montaje experimentale, proiecte, fișe de lucru, învățarea prin descoperire) și se vor înregistra toate datele în cadrul unor prezentări power point – max 25 MB. Elevii sunt încurajați să se implice în chestiuni legate de impactul științei asupra vieții de zi cu zi și să ia decizii responsabile cu privire la modul de a aborda astfel de probleme. Vor derula experimente simple pe baza unui plan dat și vor înregistra în formă grafică observații ale unor fenomene și procese din mediul înconjurător coordonați de profesori.

Învățarea prin descoperire este metoda didactică în care cadrul didactic concepe și organizează activitatea astfel încât să faciliteze elevului descoperirea prin efort propriu a cunoștințelor, explicațiilor, prin parcurgerea identică sau diferită a drumului descoperirii inițiale a adevărului.

Coordonatori: prof. Bățăuș Cornelia și Bățăuș Adrian
Școala Gimnazială "C-tin Brâncuși"

Lectura ca abilitate de viață și factor emblematic

“Libertatea de a citi, de a primi o educație, de a avea acces la alte culturi îndepărtate și noi descoperiri este un drept fundamental” - Irina Bokova.

Cartea reprezintă cel mai complet depozit al inteligenței omenеști, înmagazinând în filele ei cunoștințe, sensibilitate, fapte pe care le păstrează intacte un timp nedefinit. Uitate între file de sute de ani, par moarte, dar noi le

putem învia dezvăluind o lume nebănuită. O carte o citești când vrei, cum vrei și ori de câte ori vrei. Acest prieten tăcut îți oferă ori de câte ori ai nevoie același răspuns fidel la fiecare întrebare și-l repetă cu nesfârșită răbdare până ce l-ai înțeles. Cartea este atât de înțelegătoare, încât atunci când n-ai înțeles -o nu se supără, nu jignește, te așteaptă să revii. Cartea este învățătorul care te conduce la bine, te face să te bucuri, să râzi și să plângi. O carte te trimite la alte cărți și toate împreună formează baza trainică a culturii noastre. Toate celelalte mijloace de răspândire a cunoștințelor rămân subordonate cărții și subordonate vor rămâne oricât de mult se vor înmulți și perfecționa procedeele tehnice.

De la mic la mare, de la tânăr la vârstnic, toți beneficiarii dreptului de a citi, putem înmănunchea cuvintele de recunoștință pentru beneficiile cărții, în buchetul nemuritoarelor cuvinte: „Carte frumoasă cinste cui te-a scris...”

Cartea este un mister, este o știință, are o mare importanță și semnificație în viața omului, este oglinda lui culturală. Cartea este în viața noastră un element central al creării unui profil psihic sănătos, a unei culturi vaste, este sprijinul în cazul unei enigme, este uneori ceva mai mult decât un profesor, deoarece cu ajutorul ei putem să descoperim lucruri interesante.

Cartea este călăuza spre cunoștințe a micuților din clasele primare și ajută la dezvoltarea personalității și a abilităților. Cartea este un mister care oferă multe informații utile, totodată cartea este o știință, instrumentul de lucru pentru studiu și lectură.

Mircea Eliade spunea *„Cetim ca să trecem examene (deci lectura studiu), ca să omorâm timpul (deci lectura de loisir) sau cetim din profesie (deci lectura informativă). Lectura ar putea fi un mijloc de alimentare spirituală continuă, nu nu-*

mai un instrument de informație sau de contemplație.”

Viața modernă nu poate fi concepută fără carte. Astfel, cea mai mare parte a descoperirilor din ultimul secol nu ar fi fost realizate dacă nu ar fi existat mesajul, informația cărții.

Misiunea bibliotecarului este de a ajuta la formarea elevilor, a deprinderilor de studiu individual și de muncă independentă, la depistarea capacității de a fi creator, de a descoperi abilitățile de lectură. Din partea factorilor educativi este nevoie de calm, perseverență, voință, imaginație, precum și de a fi un model demn de urmat. Copiii pot citi atât creațiile literare dedicate lor, cât și altele care, prin informație, frumusețea limbii interesează deopotrivă și pe adulți.

Dintre creațiile literare în proză, basme și povești au rămas de-a lungul veacurilor operele cele mai îndrăgite de copii, începând din primii ani ai copilăriei. Este necesar să cunoaștem ce și cât citesc copiii, respectând particularitățile lor de vârstă. Cartea este un stimulent valoros, precum și un factor psihologic și emblematic.

Valoarea instructiv-educativă a cărților este deosebită. Ele aduc o prețioasă contribuție la dezvoltarea proceselor de cunoaștere, a proceselor afective, la formarea trăsăturilor de voință și de caracter, la formarea personalității copiilor și astfel vom crește generații care vor simți o „sete” permanentă pentru lectură, pentru cunoaștere, pentru îmbogățirea orizontului lor cultural.

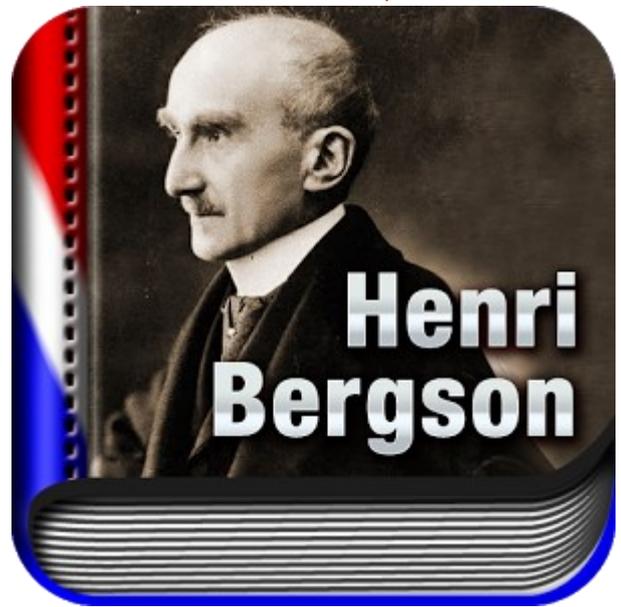
Lectura necesită nu numai îndrumare, ci și control spre a preveni comoditatea, superficialitatea, neglijarea cărților. Socrate spunea „Persoana ta este sufletul tău.”

Ecoul performanțelor la ore, concursuri literare apar în urma lecturii particulare, elevii își completează informațiile, se exprimă coerent, stilizat, elevat apreciind pe parcurs acest lucru ca un gest de voință și inteligență. **Cultura personală devine emblema ta socială.**

Miron Costin spunea: *„Nu e alta mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă decât cetitul cărților”.*

Bibliotecar – Cotfas Mihaela
Liceul Teoretic “Nicolae Iorga”

Henri Bergson și altruismul în orizont dual

Henri Bergson a fost unul dintre cei mai influenți gânditori de la sfârșitul secolului al 19-lea; filosofia sa morală ne introduce în ambianța unor dualisme atrăgătoare și provocatoare în același timp pentru gândirea umană : elanul vital și radicalismul normativ, intuiția și intelectul, societatea închisă și societatea deschisă, etc.

În lumina clivajelor de genul celor expuse mai sus, ne întrebăm ce rol joacă în cadrul gândirii autorului francez valorile altruism, alteritate ? Oare în << cheie >> bergsoniană ar fi posibilă o interpretare a relației altruiste cu celălalt om care este, în același timp, semenul nostru ?

Apelul la **originea valorilor morale constituie o trăsătură fundamentală a operei lui Bergson** și, în același timp, este una din modalitățile prin care autorul francez încearcă să confere o coeziune de fond și formă filosofiei sale.

Principala lucrare bergsoniană de natură morală, "**Cele două surse ale moralei și ale religiei**", se deschide cu o întrebare surprinzătoare: de ce ne supunem? Toate aceste obligații de care suntem înconjurați în societate, de unde provin ele? Și ce ne determină să ne supunem lor? Încă din primele rânduri ale Capitolului I ("obligația morală"), Bergson se exprimă cu o siguranță oarecum neliniștitoare: **societatea umană este în concepția sa ca un organism ai cărui membri se supun, pentru binele întregului, unor legi imuabile. Individul nu contează, decât în măsura în care el servește întregului.** Bergson atrage atenția totuși asupra faptului că aceasta este doar o simplă comparație. Dacă celulele unui organism nu au voință liberă, de sine stătătoare, în schimb membrii unei societăți umane sunt ființe înzestrate cu libertate. La prima vedere, cele două ordini, cea a unui organism și cea a unei societăți umane, sunt de aceeași natură, însă la o privire mai atentă vom constata că prima, cea naturală, (a fenomenelor naturii), emerge din concretizarea "legilor care constată", iar cea de-a doua, cea socială, este rezultatul aplicării "legilor care ordonă". Avem posibilitatea de a ne sustrage de la

respectarea legilor care ordonă, deoarece deși acestea afirmă o obligație, nu se impun cu necesitate. Dimpotrivă, legile care constată sunt ineluctabile căci, exprimând, ceea ce este, există altfel decât există, astfel încât ele au nevoie de a respira. Legile care constată au un grad maxim de generalitate, neputând exista ceva în afara lor. În acest context alteritatea nu își are sensul. Fiecare entitate, cu întreaga ei activitate, trebuie să fie supusă intereselor întregului, ale Marelui Tot. Astfel, din gândirea lui Bergson deducem că în ordinea naturii celălalt are același comportament, aceeași funcție și același scop ca sinele: servirea întregului.

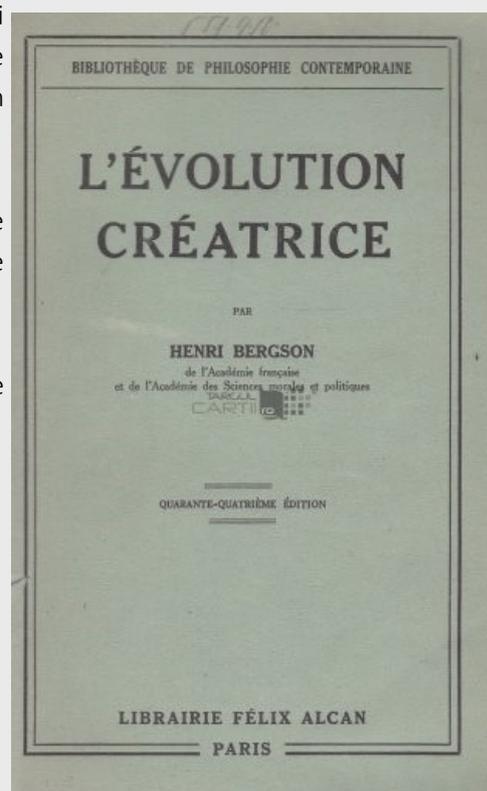
Imitare a ordinii naturale, regularitatea socială reclamă supunerea indivizilor umani față de legi sociale cu un accentuat grad de generalitate. Abaterea de la aceste norme universale echivalează cu opoziția față de "naturalul ordinii sociale. Totuși, arată Bergson, chiar dacă fiecare dintre noi are sentimentul explicit al apartenenței sale la societate, aceasta este totuși o senzație de suprafață. În interiorul nostru, dacă realizăm efortul de a-l explora, ne descoperim personalitatea alcatuită din valențe originale, unice, descoperim alteritatea față de universalitatea și uniformitatea reprezentate de legitățile sociale. În viziunea lui Bergson există două niveluri ale realității umane și fiecărui nivel îi corespunde un tip de "eu".

Primul este planul social, așa numitul "**eu social**", cultivat de totul reticular (analog celui natural) al societății în care ne aflăm prinși, iar cel de-al doilea este "**eu interior**", adevăratul "uman" original și "altul" decât eu"-l format de societate.

Întrebarea pe care ne-o punem însă se ivește aproape de la sine: este oare el cu adevărat salvat din punct de vedere moral? Bergson arată că **supunerea față de societate a ajuns să fie foarte înrădăcinată în ființa umană din cauza puterii a ceea ce autorul numește obișnuință. Obișnuința reprezintă acceptarea fără prea multe reflecții, aproape automată, a legii care ordonă, considerată a avea forța legii care constată.** Obișnuința ne salvează de la multe dileme morale obositoare; nu trebuie decât să ne supunem ei pentru a ne face fără probleme datorita morală și a dăruii societății ceea ce ea așteaptă irevocabil de la noi. Datoria devine, în cele din urmă, un automatism, căci în general pentru om este mult mai comod să se supună unui << alter >> colectiv, care gândește în locul său. Când, în cazuri-perlă, se realizează opoziția personală față de dispoziția generală, se nasc în cugetul omului respectiv cumplite tensiuni. Dacă rezistența la datoria socială presupune o descoperire și chiar un acord cu sinele, dimpotrivă, supunerea față de datorie reprezintă o rezistență față de sine însuși. Bergson situează, observăm, exigențele sociale și înclinațiile individuale la poli opuse. Acest dualism, manifestat în sufletul și în mintea omului, naște în interiorul ființei acestuia neliniști de maximă amploare, uneori rezolvate (prin alegerea acestuia de a se manifesta preponderent într-o direcție sau în cealaltă), alteori rămase pentru întreaga viață ca un mare ghimpe în inima omului. *A fi altfel față de sine și dăruit total societatii sau a fi altfel față de societate și daruit sinelui? Alter-sine și altruist fata de societate sau alter-social și altruist față de propria umanitate? Tensiunea este maximă în sufletele multora dintre noi.*

Cum s-a ajuns însă la această situație în care eu-l social este atât de diferit de eu-l individual? Din ce cauză nu sunt cele două în mod natural compatibile? În răspunsul la aceasta întrebare, explică Bergson, aflăm intenția naturii de a reprezenta, prin om, un nivel evolutiv gradual superior celorlalte ființe de pe Pamant. Există două linii evolutive fundamentale: prima, întemeiată pe instinct, cealaltă, întemeiată pe inteligență. Omul reprezintă ultimul, cel mai înalt și cel mai recent nivel de evoluție a naturii pe ambele linii. Idealul social, care este în același timp și idealul naturii, al instinctului, al elanului vital ca dorință exclusivă de existență și de afirmare a vieții, este acela de crea o societate umană în funcție de modelul stupului sau al mușuroiului. În acest context, nici un individ nu trebuie să se situeze în afara vieții sociale; societatea îi imprimă sufletul și limbajul ei. Este un sistem închis, din care nu

se poate ieși, și nici nu trebuie să se iasă, conform standardelor impuse de natură: societatea trebuie să fie un ansamblu de lăgi inebriabile, o structura imobilă, neschimbabilă, pentru că orice schimbare individuală implică un act contrar naturii, fapt ce este inconceptibil din punctul de vedere mai sus menționat. Totuși, în viziunea lui Bergson, natura adevărată a omului nu este instinctivă, așa cum este cea a comunităților animale, ci are un cu totul alt miez. *Cu cât oamenii își ignoră felul real de fi, cu cât încearcă să se comporte conform dictatelor naturii, cu atât vor trăi mai mult într-o lume închisă, fără speranța de manifestare liberă umană, autentic umană.* Filosofia lui Bergson ne arată că, situându-ne într-o ambianță închisă, nu putem să percepem alteritatea, iar binele pe care îl facem nu este rezultatul cântăririi și al judecării noastre libere. Așa zisul "bine" (definit de către normele sociale ce încearcă să le imite cât mai fidel pe cele naturale) nu este decât urmarea unei conformări automate, în virtutea obișnuinței, la percepțiile impuse de societate. Sigur că individul uman alege, într-o anumită măsură, această supunere socială. Dar, dincolo de acest moment al supunerii față de exigențele sociale, faptele pe care el le realizează nu sunt consecințe ale deliberării lui independente; el nici nu mai are nevoie să se întrebe dacă ceea ce face este bine sau nu, știe în mod automat că este bine deoarece se situează în acord cu legile obiective. Faptele individuale, în sine, nu contează. Nu au importanță situațiile, ci accentul cade pe măsura în care raportarea ființei umane la ele este adecvată normelor sociale impuse a priori.

Contează înainte de toate încadrarea evenimentelor în sistemul dat. Datoriile sociale îl obligă pe om mai degrabă față de cetate, decât față de umanitate! Omul de acest tip face corp comun cu societatea, mânat de același impuls al conservării speciei prin conservarea fiecărui individ. "Sunt orientați spre ei înșiși", spune Bergson. Altruismul, în aceste condiții, nu poate exista ca atare căci realizarea faptelor generoase se lovește de un aspru obstacol: lipsa alegerii individuale. Lucrurile se petrec astfel încât viața ignoră dilema "Același și Celălalt". *Nu ești cu adevărat altruist dacă te supui pur și simplu normelor sociale date, pentru că nu dezbați cu adevărat o problema morală, ci doar o încadrez, matematic, într-un sistem, care gândeste și care, mai ales, alege apriori pentru tine, dincolo de tine ca individ.* Dacă este anulat omul ca individ, în mod automat este anulată și raportarea lui la altceva decât el, pentru că nu există cu adevărat un 'eu'. Este anulată alteritatea. În plus, el nu poate fi răspunzător pentru acte pe care le execută în mod mecanic, decât în măsura în care a ales să execute în general actele în mod mecanic. Dar pentru fiecare act în parte, el nu poate fi făcut responsabil. Prin urmare, nici altruismul, atribuit fiecărui individ în parte, nu este posibil. Este posibil numai un tip de altruism general valabil (un Altruism), la care fiecare individ se conformează robotic mai mult sau mai puțin. Este un altruism dictat, nu ales. Îl ajutam pe semenii noștri deoarece așa ne spune legea, cutuma, nu deoarece așa am ales noi să facem; și în toate cazurile de un anumit tip, acționăm numai într-un anumit fel și nu altcum, ca și cum viața noastră ar fi o imensă schemă din care nu se poate ieși pentru că, ni se spune, nici nu există un "altceva".

Dar acest drum, această mentalitate închisă nu reprezintă decât o disimulare a realei naturi umane, total opusă mentalității descrise mai sus. Omul iese din tiparele naturii, ...ale naturii în sensul obișnuit al termenului; căci el are o natură -dar aceasta este fundamental distinctă de cea a celorlalte ființe de pe pământ. În felul ei, ființa umană este neobișnuită 'cu totul; altfel decât a vrut natura în general ca ea să fie.' Umanul nu s-a manifestat însă simultan cu apariția speciei umane pe pământ. La început "structura morală, originală și fundamentală a omului era făcută pentru societăți simple și închise. > Abia mai târziu Inteligența umană a ajuns la stadiul în care poate ieși din pasivitatea acceptării unor legi a căror autoare nu este și de a acționa prin propriile forțe. Ea devine

astfel ceea ce în viziunea lui Bergson este o unitate de măsură de o imensă și intensă valoare: devine intuiție. ***Intuiția în filosofia lui Bergson este un act al inteligenței, în sensul larg al acestui cuvânt, ea semnifică reflexie, ca act prin care ființa umană reușește să sesizeze în mod direct realitatea.*** Există o realitate pe care o sesizăm fiecare dintre noi în modul său personal, cu ajutorul intuiției; este vorba despre propriul nostru eu, eu-l care durează. Este o intuiție care se adresează individualului și personalității cu toate notele sale discordante față de celelalte personalități. Însă intuiția nu este numai o inteligență superioară celorlalte entități terrene, capabilă să pătrundă obiectele în sensul lor cel mai adânc, ci în egală măsură și instinct într-o formă transgresată, transpusă la rândul ei în reflexie. Intuiția bergsoniană este instinct, dar devenit dezinteresat, conștient de el însuși, capabil de a reflecta asupra obiectului și de a-l laăgi oricât de mult". Este vorba aici de manifestarea elanului vital care animă toate ființele să se dezvolte, să crească, să existe în forme din ce în ce mai extinse. Instinctul, sub forma intuiției, poate ajunge să descopere ceea ce el la drept vorbind nu caută, și ceea ce inteligența caută, dar fără a putea să perceapă. Prin această imensă calitate numită intuiție, ființa umană se plasează într-un cadru valoric esențial superior tuturor ființelor naturii. Aceasta nu presupune în opinia lui Bergson, faptul că omul este altceva decât natura, o entitate nenaturală; dimpotrivă, el face parte integrantă din natură, nsa se manifesta si prin anumite calități pe care aceasta nu le-a prevăzut și nu le-a intenționat.

Bibliografie:

1. Bergson Henri, *Cele doua surse ale moralei si ale religiei*, Institutul European, Iași, 1992
2. Bergson Henri, *Evolutia creatoare*, Institutul European, Iași, 1998
3. Bergson Henri, *Energia spirituală*, Antet, București, 1994
4. Canto-Sperber Monique, *Dictionnaire d Ethique et de Philosophie Morale*, P.U.F., Paris, 1997
5. Chalaye Fernand, *Bergson*, Librairie Mellottee, Paris, 1993

profesor doctor Manuela Schvartemberg-Ene,
Școala Gimnazială "Alexandru Ioan Cuza"

Parteneriatul Civic pentru Educație

Proiect CCD-PROEDUS în cadrul parteneriatului CIVITAS

În perioada octombrie-noiembrie 2017, vă propunem să participați la proiectul **Școala pentru toți, componentă a educației în spiritul dezvoltării durabile** care își propune să genereze o viziune diferită asupra conceptului de **incluziune**, înțeles ca premisă a educației pentru dezvoltare durabilă.

Scopul proiectului Școala pentru toți, componentă a educației în spiritul dezvoltării durabile este conștientizarea personalului didactic și didactic auxiliar asupra importanței cunoașterii și aplicării strategiilor de incluziune.

Grupul țintă (136 de formabili) este alcătuit din: **100** de cadre didactice din învățământul preuniversitar (**20** nivel preșcolar, **20** nivel primar, **20** nivel gimnazial, **20** nivel liceal, **20** consilieri școlari), **10** cadre didactice auxiliare (bibliotecari, secretari, informaticieni, administratori de patrimoniu, laboranți), **18** formatori CCD.

Vă invităm să urmăriți site-ul instituției pentru a fi la curent cu noutățile legate de proiect.

Gabriela Bărbulescu

CCD București

www.ccd-bucuresti.org

**CASA CORPULUI DIDACTIC
A MUNICIPIULUI
BUCUREȘTI**

Prin tradiție, pentru viitor!

Adresa redacției

Splaiul Independenței Nr. 315 A
Sector 6, București
Telefon: 021.313.49.01
Fax: 021.313.49.27

Adresa email:

atelier_didactic_bucuresti@yahoo.com

REVISTA ATELIER DIDACTIC

EDIȚIE ON-LINE

ISSN 2501-1901

ISSN-L 1583-6584

ECHIPA DE REDACȚIE A REVISTEI ATELIER DIDACTIC

Director: Gabriel Narcis Vrînceanu
Redactor șef: Laura Rudeanu
Corector: Gabriela Bărbulescu
Publisher online: Alexandru Andi Oprea

Responsabilitatea pentru conținutul articolelor aparține în totalitate autorilor articolelor.

Editura Atelier Didactic

Coordonator Editura Atelier Didactic: Laura Rudeanu